५ लुम्बिनी प्रदेश विशेष

✍ आसमण उपाध्याय, गिप्सन राई, तिलाचन सापकोटा

⌘ लुम्बिनी प्रदेश सारांशमा :	
➲	कुल क्षेत्रफल : २२,२८८ व.कि.मि. (नेपालको कुल क्षेत्रफलको १५.१४%)
➲	२०७८ का अनुसार जनसङ्ख्या : ५१,२२,०७८ (पुरुष २४, ५४,४०८ र महिला २६,६७, ६७०)
➲	जनघन्त्व : २३० जना प्रति वर्ग कि.मि., लैंगिक अनुपात : ९२.०१, जनसंख्या वृद्धिदर : १.२४ प्रतिशत
➲	क्षेत्रफलका हिसाबले लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा ठूलो जिल्ला : दाङ (२,९५५ व.कि.मि.)
➲	क्षेत्रफलका हिसाबले लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा सानो जिल्ला : नवलपरासी पश्चिम (६३४.८८ व.कि.मि.)
➲	लुम्बिनी प्रदेशको जनसंख्याको आधारमा सबैभन्दा धेरै जनसङ्ख्या भएको जिल्ला : रुपन्देही (११२१९५७ जना)
➲	लुम्बिनी प्रदेशको जनसंख्याको आधारमा सबैभन्दा थोरै जनसङ्ख्या भएको जिल्ला : रुकुम पुर्व (५६७८६ जना)
➲	धार्मिक नामबाट नामाकरण गरिएका एकमात्र प्रदेश : लुम्बिनी प्रदेश
➲	लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी : राप्ती उपत्यका (देउखुरी), दाङ (२०७७ असोज २० गते घोषणा)
➲	अक्षांश : २७ डिग्री २० मिनेट ७ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांशदेखि २९ डिग्री उत्तरी अक्षांशसम्म
➲	देशान्तर : ८१ डिग्री २१ मिनेट पूर्वी देशान्तरदेखि ८४ डिग्री ०२ मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म
➲	जिल्ला संख्या : १२ (नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), रुपन्देही, कपिलवस्तु, पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी, रुकम (पुर्व), रोल्पा, प्यूठान, दाङ, बाँके र बर्दिया)

राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको प्रमुख भाषा, धर्म र जातजातिहरू

प्रमुख भाषा		प्रमुख धर्म		प्रमुख जातजाति	
नेपाली	५०.९ प्रतिशत	हिन्दु	८८.४ प्रतिशत	मगर	१४.६ प्रतिशत
अवधि	१६.७ प्रतिशत	बौद्ध	२ प्रतिशत	थारु	१४.३ प्रतिशत
थारु	१३.६ प्रतिशत	इस्लाम	७.४ प्रतिशत	क्षेत्री	१४.२ प्रतिशत
भोजपुरी	११ प्रतिशत	किराँत	०.०१ प्रतिशत	ब्राह्मण	११.३ प्रतिशत
मगर धुत	३.८ प्रतिशत	क्रिश्चियन	१.२ प्रतिशत	मुसलमान	७.१ प्रतिशत
मगर खाम	१.२ प्रतिशत	प्रकृति	०.९ प्रतिशत	विश्वकर्मा	६.१ प्रतिशत
ऊर्दु	०.९ प्रतिशत	बोन	०.१ प्रतिशत	यादव	४.१ प्रतिशत
हिन्दी	०.५ प्रतिशत	जैन	०.०२	चमार/हरिजन/राम	२.१ प्रतिशत
नेवारी	०.५ प्रतिशत			परियार	१.९ प्रतिशत

➲	एशिया प्रदेशको सबैभन्दा ठूलो उपत्यका : दाङ उपत्यका
➲	लुम्बिनी प्रदेशको एक मात्र भित्रि मधेशको जिल्ला : दाङ
➲	प्रथम मुख्यमन्त्री : शंकर पोखेल
➲	लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा अग्लो स्थान : पुथा हिमाल (७२४३ मिटर) रुकुम पुर्व
➲	सिमाना : पूर्व र उत्तरमा : गण्डकी प्रदेश, पश्चिममा : सूदुरपश्चिम प्रदेश, दक्षिणमा : भारतको उत्तर प्रदेश र विहार

- लुम्बिनी प्रदेशमा ४ उपमहानगरपालिका, ३२ नगरपालिका, ७३ गाउँपालिका सहित १०९ स्थानीय तह तथा ९८३ वडा छन् ।
- लुम्बिनीको जनघनत्व प्रति व.कि.मि. : २३० जना

आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/ ८२ अनुसार	आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	प्रदेशगत GDP मा योगदान (प्रतिशतमा)	प्रदेशगत GDP मा कृषिको योगदान (प्रतिशतमा)	प्रदेशगत GDP मा उद्योगको योगदान (प्रतिशतमा)	प्रदेशगत GDP मा सेवाक्षेत्रको योगदान (प्रतिशतमा)
लुम्बिनी प्रदेशको	४.७०	१४.२	३१	१४	५५

१. **पाँचौ साक्षर प्रदेशका रुपमा साक्षरता घोषणा हुने नेपालको प्रदेश कुन हो ?**

(A) कोशि **(B) लुम्बिनी** (C) सुदुर पश्चिम (D) कर्णाली

साक्षर प्रदेशहरू कतिवटा रहेका छन्? **५ वटा**

१. बागमती (२०७८ असोज ११) २. गण्डकी (२०७८ असोज २४) ३. कोशि (२०७९ भदौ २३)
४. सुदुर पश्चिम (२०८२ असार १२) ५. लुम्बिनी (२०८२ पुस १३)

⌘ भौगोलिक अवस्था

- नेपालको क्षेत्रफल र जनसंख्या दुवैको आधारमा तेस्रो ठुलो प्रदेश हो।
- लुम्बिनी प्रदेशको क्षेत्रफल २२,२८८ वर्ग.कि.मि. रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशले नेपालको क्षेत्रफलको १५.१४% भाग ओगटेको छ।
- धार्मिक नामबाट नामाकरण गरिएको एकमात्र प्रदेश हो।
- यस प्रदेशको स्थायी राजधानी राप्ती उपत्यका(देउखुरी), दाङ हो।
- यो प्रदेश २७ डिग्री २० मिनेट ७ सेकेन्ड उतरी अक्षांशदेखी २९ डिग्री उत्तरी अक्षांशमा रहेको छ।
- यो प्रदेश ८१ डिग्री २१ मिनेट पूर्वी देशान्तर देखी ८४ डिग्री ०२ मिनेट पूर्वी देशान्तरमा रहेको छ।
- यस प्रदेशमा १२ ओटा जिल्लाहरु रहेका छन् भने लुम्बनी प्रदेश सबैभन्दा बढी जिल्ला भएको तेस्रो प्रदेश पनि हो।
- यो प्रदेश नेपालको मध्य भागमा अवस्थित रहेको छ।
- यस प्रदेश हिमाल, पहाड, शिवालिक पर्वत र तराई प्रदेश मिलेर बनेको छ।
- यस प्रदेशको पूर्वमा गण्डकी प्रदेश रहेको छ।
- यस प्रदेशको पश्चिमा सुदुरपश्चिम प्रदेश रहेको छ।
- यस प्रदशको दक्षिणमा उत्तर प्रदेश र विहार प्रान्त(भारत) पर्दछ।
- यस प्रदेशको उत्तरी सिमानामा गण्डकी प्रदेश रहेको छ।
- यस प्रदेशको सबैभन्दा अग्लो ठाउँ पुथा हिमाल(रुकुम पूर्व) हो जसको उचाई ७२४३ मिटर रहेको छ।
- महेन्द्र राजमार्गको सबैभन्दा अग्लो भागः बाँके (पुस्मा)
- महेन्द्र राजमार्गको सबैभन्दा धेरै भागः बाँके

लेखन/सङ्कलनः आसमण उपाध्याय ,गिप्सन तिलुङ राई, तिलाचन सापकोटा

- महेन्द्र राजमार्गको कम भाग रहेको जिल्लाः अर्घाखाँची हो। साथै महेन्द्र राजमार्गले छुने पहाडी जिल्ला मकवनापुर र अर्घाखाँची हो।
- एसिया महादेशको सबैभन्दा ठुलो उपत्यकाः दाङ उपत्यका (दाङ), (१००० वर्ग कि.मि.) यो उपत्यका ६६३ मिटर उचाइमा अवस्थित छ।
- राष्ट्रिय निकुञ्ज र संरक्षण क्षेत्रबाहेक यस प्रदेशको क्षेत्रफल १७, ८१० वर्ग कि.मि. रहेको छ।

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका १२ ओटा जिल्लाहरू:

बाँके, दाङ, नवलपरासी(बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), रुपन्देही, पाल्पा, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, गुल्मी, रुकुम(पुर्व), प्युठान, रोल्पा र बर्दिया (१२ वटा जिल्लाहरु)

⌘ यस प्रदेशको १२ ओटा जिल्लाहरु मध्ये:

हिमाली जिल्लाहरु	पूर्वी रुकुम (१ वटा)
पहाडी जिल्लाहरु	रोल्पा, प्युठान, अँर्घाखाची, गुल्मी, पाल्पा (५ वटा)
भित्री मधेसका जिल्लाहरु	दाङ (१ वटा)
तराईका जिल्लाहरु	नवलपरासी(सुस्ता पश्चिम), रुपन्देही, बाँके, बर्दिया, कपिलवस्तु (५ वटा)

⌘ लुम्बिनी प्रदेशको भौगोलिक क्षेत्रगत क्षेत्रफल प्रतशितमा:

भौगोलिक क्षेत्र	प्रतिशत		
		मध्यम पहाड	३२.२
उच्च हिमाल	३.१	शिवालिक	२७.९
उच्च पहाड	९.१	तराई	२६.६

⌘ उचाइका आधारमा लुम्बिनी प्रदेशको क्षेत्रफल

५०० मिटर भन्दा कम	४३.३ प्रतिशत	३००० - ४००० मिटर	३.० प्रतिशत
५०० - १००० मिटर	२०.४ प्रतिशत	४००० - ५००० मिटर	१.६ प्रतिशत
१००० - २००० मिटर	२४.१ प्रतिशत	५००० मिटर भन्दा बढी	०.३ प्रतिशत
२००० - ३००० मिटर	७.४ प्रतिशत		

⌘ सबैभन्दा ठुलो र सानो:

- क्षेत्रफलको आधारमा ठुलो जिल्लाः दाङ (२,९५५ वर्ग कि.मि.)
- जनसङ्ख्याको आधारमा ठुलो जिल्लाः रुपन्देही (११,२१,९५७ जना)

- क्षेत्रफलको आधारमा सानो जिल्लाः नवलपरासी पश्चिम (६३४.८८ वर्ग कि.मि.)
- जनसङ्ख्याको आधारमा सानो जिल्लाः रुकुम पूर्व (५६७८३ जना)
- लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा ठुलो नगरपालिकाः शितगंगा नगरपालिका (अँर्घाखाची)

⌘ सबैभन्दा धैरै र कम

- सबैभन्दा धैरै निर्वाचन क्षेत्र भएको जिल्लाः रुपन्देही (५ वटा)
- धैरे जनसंख्या भएको स्थानीय तहः घोराही उपमहानगरपालिका (२,००,५३०)
- कम जनसंख्या भएको स्थानीइ तहः थवाङ गाँउपालिका(१०,८५१)
- लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा कम जनघनत्व भएको जिल्लाः रुकुम पूर्व
- सबैभन्दा बढी जनघनत्व भएको स्थानीय तहः सिद्धार्थनगर नगरपालिका (२०६६ जना प्रति वर्ग.कि.मि.)
- सबैभन्दा कम जनघनत्व भएको स्थानीय तहः पुथा उत्तरगंगा गाँउपालिका (३३ जना प्रति वर्ग.कि.मि.)
- कोशी प्रदेशको सबैभन्दा धैरे जनसंख्या भएको जातिः मगर (१४.६%), थारु (१४.३%), क्षेत्री (१४.२%), ब्राह्मण (११.३%), मुसलमान (७.१%), विश्वकर्मा (६.१%), यादव (४.१%), चमार (२.१%), परियार (१.९%)
- सबैभन्दा कम जनसंख्या भएको जातीः वहिङ (१० जना), ताजपुरिया (१० जना), नाछिरिङ (११ जना), खालिङ (१२ जना), फ्रि (१५ जना), जिरेल (१७ जना), नगगाई (२० जना), नुराङ (२२ जना), सुरेल (२४ जना) र कोचे (२७ जना)
- सबैभन्दा धैरे साक्षरता दर भएको जिल्लाः पाल्पा (७८%)
- सबैभन्दा कम साक्षरता दर भएको जिल्लाः रुकुम पूर्व (६३%)
- सहकारी संस्था बढी भएको जिल्लाः रुपन्देही
- सहकारी संस्था कम भएको जिल्लाः रुकुम पूर्व
- ग्रामीण विशेषता बढी भएको जिल्लाः रुकुम पूर्व
- शहरी जनसंख्या बढी भएको जिल्लाः दाङ

⌘ प्रशासनिक तथा राजनैतिक अवस्था

- स्थापनाः वि.सं. २०७२ असोज ३ गते (नेपालको संविधान लागु भएपछि) राज्य विभाजन गरी बनेका सात प्रदेशहरू मध्ये एक प्रदेश हो।
- नामकरणः वि.सं. २०७७ असोज २० गते यस प्रदेशको नाम प्रदेश नं. ५ बाट परिवर्तन गरि लुम्बिनी प्रदेश नामकरण गरिएको हो।
- वि.सं. २०७४ असोज २० मा राप्ती उपत्यका(देउखुरी),दाङ लाई स्थायी राजधानी घोषणा गर्यो।
- यस प्रदेशको प्रदेश सभा सासंद संख्याः ८७ (प्रत्यक्षः ५२ वटा र समानुपातिकः ३५ वटा)
- प्रतिनिधि सभा (प्रत्यक्ष) निर्वाचन क्षेत्रः २६ वटा
- यस प्रदेशमा रहेका उपमहानगरपालिकाः ४ वटा
- यस प्रदेशमा रहेका नगरपालिकाः ३२ वटा

- यस प्रदेशमा रहेका गाँउपालिकाः ७३ वटा
- यस प्रदेशमा रहेका जम्मा वडा सङ्ख्याः ९८३ वटा
- यस प्रदेशमा रहेका जम्मा स्थानिय तहः १०९ वटा
- लुम्बिनी प्रदेशमा भएका ४ वटा उपमहानगरपालिकाः तुलसीपुर उपमहानगरपालिका (दाङ), बुटवल उपमहानगरपालिका (रूपन्देही), घोरही उपमहानगरपालिका (दाङ) र नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका (बाँके) हो ।
- लुम्बिनी प्रदेशमा हाल ३ वटा विश्वविद्यालय रहेका छन् ।
- नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय (दाङ), लुम्बिनी वौद्ध विद्यालय (रुपन्देही) र लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय (भोजपुर र संखुवासभा)

लुम्बिनी प्रदेश		**स्थानीय तह संख्याः १०९**	
स्थानीय तहको नाम	**वडा संख्या**	**स्थानीय तहको नाम**	**वडा संख्या**
१. गुल्मी जिल्ला (क्षेत्रफल– ११४९ व.कि.मि): नगरपालिका २ र गाउँपालिका १० गरी जम्मा १२ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम तम्घास हो यसमा २ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ४ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।			
१. मुसिकोट नगरपालिका	९	७. चन्द्रकोट गाउँपालिका	८
२. रेसुङ्गा नगरपालिका	१४	८. रुरुक्षेत्र गाउँपालिका	६
३. ईस्मा गाउँपालिका	६	९. छत्रकोट गाउँपालिका	६
४. कालीगण्डकी गाउँपालिका	७	१०. धुर्कोट गाउँपालिका	७
५. गुल्मी दरबार गाउँपालिका	७	११. मदाने गाउँपालिका	७
६. सत्यवती गाउँपालिका	८	१२. मालिका गाउँपालिका	८
२. पाल्पा जिल्ला (क्षेत्रफल– १३७३ व.कि.मि.): नगरपालिका २ र गाउँपालिका ८ गरी जम्मा १० स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम तानसेन हो यसमा २ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ४ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।			
१. रामपुर नगरपालिका	१०	६. माथागढी गाउँपालिका	८
२. तानसेन नगरपालिका	१४	७. तिनाउ गाउँपालिका	६
३. निस्दी गाउँपालिका	७	८. बगनासकाली गाउँपालिका	९
४. पूर्वखोला गाउँपालिका	६	९. रिब्दिकोट गाउँपालिका	८
५. रम्भा गाउँपालिका	५	१०. रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	८

३. परासी जिल्ला (क्षेत्रफल- ७४७.०५ व.कि.मि.): नगरपालिका ३ र गाउँपालिका ४ गरी जम्मा ७ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम परासी हो यसमा २ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ४ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन्।

१. बर्दघाट नगरपालिका	१६	५. प्रतापपुर गाउँपालिका	९
२. रामग्राम नगरपालिका	१८	६. सरावल गाउँपालिका	७
३. सुनवल नगरपालिका	१३	७. पाल्ही नन्दन गाउँपालिका	६
४. सुस्ता नगरपालिका	७		

४. रुपन्देही जिल्ला (क्षेत्रफल- १३६० व.कि.मि.): उपमहानगरपालिका १, नगरपालिका ५ र गाउँपालिका १० गरी जम्मा १६ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम सिद्धार्थनगर हो यसमा ५ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र १० प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन्।

१. बुटवल उपमहानगरपालिका	१९	९. कोटहीमाई गाउँपालिका	७
२. देवदह नगरपालिका	१२	१०. मर्चवारी गाउँपालिका	७
३. लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	१३	११. मायादेवी गाउँपालिका	८
४. सैनामैना नगरपालिका	११	१२.ओमसतिया गाउँपालिका	६
५. सिद्धार्थनगर नगरपालिका	१३	१३. रोहिणी गाउँपालिका	७
६. तिलोत्तमा नगरपालिका	१७	१४.सम्मरीमाई गाउँपालिका	७
७. गैडहवा गाउँपालिका	९	१५.सियारी गाउँपालिका	७
८. कन्चन गाउँपालिका	५	१६.शुद्धोधन गाउँपालिका	७

५. कपिलवस्तु जिल्ला (क्षेत्रफल- १७३८ व.कि.मि.): नगरपालिका ६ र गाउँपालिका ४ गरी जम्मा १० स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम तौलीहवा हो यसमा ३ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ६ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन्।

१. कपिलवस्तु नगरपालिका	१२	६. बाणगंगा नगरपालिका	११
२. बुद्धभुमी नगरपालिका	१०	७. मायादेवी गाउँपालिका	८
३. शिवराज नगरपालिका	११	८. यसोधरा गाउँपालिका	८
४. महाराजगंज नगरपालिका	११	९. सुद्धोधन गाउँपालिका	६
५. कृष्णनगर नगरपालिका	१२	१०.विजयनगर गाउँपालिका	७

६. अर्घाखाँची जिल्ला (क्षेत्रफल– ११९३ व.कि.मि.): नगरपालिका ३ र गाउँपालिका ३ गरी जम्मा ६ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम सन्धिखर्क हो यसमा १ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र २ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

१. सन्धिखर्क नगरपालिका	१२	४. छत्रदेव गाउँपालिका	८
२. शितगंगा नगरपालिका	१४	५. पाणिनी गाउँपालिका	८
३. भूमिकास्थान नगरपालिका	१०	६. मालारानी गाउँपालिका	९

७. प्युठान जिल्ला (क्षेत्रफल– १३०९ व.कि.मि.): नगरपालिका २ र गाउँपालिका ७ गरी जम्मा ९ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम प्युठान हो यसमा १ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र २ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

१. प्यूठान नगरपालिका	१०	६. मल्लरानी गाउँपालिका	५
२. स्वर्गद्वारी नगरपालिका	९	७. नौवहिनी गाउँपालिका	८
३. गौमुखी गाउँपालिका	७	८. झिमरुक गाउँपालिका	८
४. माण्डवी गाउँपालिका	५	९. ऐरावती गाउँपालिका	६
५. सरुमारानी गाउँपालिका	६		

८. रोल्पा जिल्ला (क्षेत्रफल– १८७९ व.कि.मि.): नगरपालिका १ र गाउँपालिका ९ गरी जम्मा १० स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम लिवाङ हो यसमा १ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र २ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

Aashman Upadhaya sir

१. रोल्पा नगरपालिका	१०	६. लुङग्री गाउँपालिका	७
२. त्रिवेणी गाउँपालिका	७	७. गंगादेव गाउँपालिका	७
३. परिवर्तन गाउँपालिका	६	८. सुनछहरी गाउँपालिका	७
४. माडी गाउँपालिका	६	९. सुनिल स्मृति गाउँपालिका	८
५. रुन्टीगढी गाउँपालिका	९	१०. थवाङ गाउँपालिका	५

९. रुकुम पूर्व जिल्ला (क्षेत्रफल– १६६३ व.कि.मि.) : गाउँपालिका ३ गरी जम्मा ३ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम रुकुमकोट हो यसमा १ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र २ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

१. पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	१४	३. सिस्ने गाउँपालिका	८
२. भूमे गाउँपालिका	९		

१०.दाङ जिल्ला (क्षेत्रफल– २९५५ व.कि.मि.) : उपमहानगरपालिका २ नगरपालिका १ गाउँपालिका ७ गरी जम्मा १० स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम घोराही हो यसमा ३ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ६ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

१. तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	१९	६. गढवा गाउँपालिका	८
२. घोराही उपमहानगरपालिका	१९	७. राजपुर गाउँपालिका	७
३. लमही नगरपालिका	९	८. राप्ती गाउँपालिका	९
४. बंगलाचुली गाउँपालिका	८	९. शान्तिनगर गाउँपालिका	७
५. दंगीशरण गाउँपालिका	७	१०. बबई गाउँपालिका	७

११.बाँके जिल्ला (क्षेत्रफल– २३३७ व.कि.मि.) : उपमहानगरपालिका १ नगरपालिका १ गाउँपालिका ६ गरी जम्मा ८ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम नेपालगञ्ज हो यसमा ३ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ६ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

१. नेपालगंज उपमहानगरपालिका	२३	५. बैजनाथ गाउँपालिका	८
२. कोहलपुर नगरपालिका	१५	६. खजुरा गाउँपालिका	८
३. नरैनापुर गाउँपालिका	६	७. डुडुवा गाउँपालिका	६
४. राप्ती सोनारी गाउँपालिका	९	८. जानकी गाउँपालिका	६

१२.बर्दिया जिल्ला (क्षेत्रफल– २०२५ व.कि.मि.): नगरपालिका ६ गाउँपालिका २ गरी जम्मा ८ स्थानीय तह रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम गलरिया हो यसमा २ प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र र ४ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् ।

१. गुलरिया नगरपालिका	१२	५. बाँसगढी नगरपालिका	९
२. मधुवन नगरपालिका	९	६. बाह्रबर्दिया नगरपालिका	११
३. राजापुर नगरपालिका	१०	७. बढैयाताल गाउँपालिका	९
४. ठाकुरबाबा नगरपालिका	९	८. गेरुवा गाउँपालिका	६

	➲ सेन राज्यको उत्पति स्थान भएको जिल्ला, ➲ करुवा र ढाकाको लागी प्रसिद्ध जिल्ला, ➲ आम्खोरा र हुक्काको लागी प्रख्यात जिल्ला, ➲ जनसंख्या: २४५०२७८ जना (पुरुष:११२७६१, महिला: १३२२६६) ➲ जम्मा परिवार संख्या: ६५०४९ ➲ परिवारको औषत आकार: ३०७७ जना ➲ लैंगिक अनुपात: ८५.२५ ➲ जनघनत्व: १७८ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरु: रानीमहल, भैख स्थान, रम्भादेवि, रामपुर, खैरेनी वन, सिताकुण्ड, सुके ताल, सत्यावति ताल, नन्दन ताल, राम गुफा, युन गुफा, तिनखुवा झरना, वैकुण्ठे झरना, रिसिङ, घिसिङ, अमरनारयण, उजेश्वरी, ऋषिकेशवव मन्दिर, श्रीनगर, रामपुर फाँट ➲ खड्ग शसशेरले रानी तेजकुमारीको सम्झना बनाएको रानीमहल रहेको जिल्ला (रानीमहललाई नेपालको ताजमहल भनेर पनि चिनिन्छ।) ➲ कोबाल्ट नामक खनिज पाइने जिल्ला,
३. रुकुम पूर्व	➲ लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा उत्तरमा पर्ने एक मात्र हिमाली जिल्ला, ➲ सिस्ने हिमाल रहेको जिल्ला, ➲ जनसङ्ख्याको आधारमा लुम्बिनी प्रदेशको सानो जिल्लाः रुकुम पूर्व (५६७८३ जना) ➲ कान्छो जिल्ला (२०७४ असोज १९) ➲ जनसंख्या : ५६७८६ (पुरुष: २७५१६, महिलाः १९२७० जना) ➲ जम्मा परिवार संख्या: १५८८६ ➲ परिवारको औषत आकार : ४.४१ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ९४.०१ ➲ जनघनत्व : ३४ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ कम स्थानीय तह भएको जिल्ला (३ वटा गाउँपालिकाः भुमे, सिस्ने, पुथा उत्तरगंगा) ➲ नगरपालिका विहिन जिल्ला, ➲ रुक्मिणी ताल (कमल दह), छिप्री दह ➲ ढोरपाटन सिकार आरक्ष रहेको जिल्ला, ➲ लुम्बिनी प्रदेशको अग्लो ठाउः पुथा हिमाल (७२४३ मिटर)

⌘ लुम्बिनी प्रदेशका जिल्लाहरुको छोटो जानकारी			
जिल्ला	**सदरमुकाम**	**क्षेत्रफल (वर्ग.कि.मि.)**	**स्थानीय तह**
पाल्पा	तानसेन	१३७३ वर्ग.कि.मि.	२ नगरपालिका, ८ गाउँपालिका
अँर्घाखाची	सन्धिखर्क	११९३ वर्ग.कि.मि	३ नगरपालिका, ३ गाउँपालिका
रोल्पा	लिवाङ	१८७९ वर्ग.कि.मि	१ नगरपालिका, ९ गाउँपालिका
रूकुम पूर्व	रुकुमकोट	१६६३ वर्ग.कि.मि	३ गाउँपालिका
कपिलवस्तु	तौलिहवा	१७३८ वर्ग.कि.मि	६ नगरपालिका, ४ गाउँपालिका
गुल्मी	तम्घास	११४९ वर्ग.कि.मि	२ नगरपालिका, १० गाउँपालिका
प्युठान	खलङ्गा	१३०९ वर्ग.कि.मि	२ नगरपालिका, ७ गाउँपालिका
बर्दिया	गुलरिया	२०२५ वर्ग.कि.मि	६ नगरपालिका, २ गाउँपालिका
रुपन्देही	भैरहवा	१३६० वर्ग.कि.मि	१ उपमहानगरपालिका, ५ नगरपालिका, १० गाउँपालिका
दाङ	घोरही	२९५५ वर्ग.कि.मि	२ उपमहानगरपालिका, १ नगरपालिका, ७ गाउँपालिका
बाँके	नेपालगन्ज	२३३७ वर्ग.क.मि	१ उपमहानगरपालिका, १ नगरपालिका, ६ गाउँपालिका
परासी	परासी	७४७.०५	३ नगरपालिका, ४ गाउँपालिका
जम्मा क्षेत्रफल: २२,२८८ वर्ग.कि.मि.		**७३ गाउँपालिका, ३२ नगरपालिका र ४ उपमहानगरपालिका गरि जम्मा १०९ स्थानिय तह रहेको छ।**	

⌘ लुम्बिनी प्रदेशको १२ वटै जिल्ला सम्बन्धी जानकारी	
१. गुल्मी	➲ रोइला गीतको सुरुवात भएको जिल्ला, ➲ कफी खेतीको लागी प्रसिद्ध जिल्ला, ➲ धार्मिक तथा पर्यटकिय तिर्थस्थलहरु: रुद्रवेणी, श्रीगेश्वर मन्दिर, टिमुरे लेक, भवने डाँडा, अर्जेवा झरना, कुर्घा मालिका, घुकर्कोट कोट, भासै हवाक्ने छहरा, कोटेश्वर मन्दिर, रुरु क्षेत्र, रेसुङ्गा क्षेत्र, चारपाला, मुसिकोट, विचित्र गुफा, मदाने लेक, अचमेश्वर गुफा, अर्जुन डाँडा, कंके देउराली, पुढी सत्यवती, सानीमे दह, तिलकुवा झरना, सुपाखोला झरना ➲ नदीनाला: निस्ती, वढीगाड, हग्दीखोला ➲ जनसंख्या : २४६४९४८ (पुरुष: ११२०२५, महिला : १३४४६९) ➲ जम्मा परिवार संख्या : ६६१२ परिवारको औषत आकार:- ३०७३ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ८३.३१ ➲ जनघनत्व : २१५ जना प्रति वर्ग कि. मी.
२. पाल्पा	➲ नेपालको सबैभन्दा बढी मगर जाती भएको जिल्ला, ➲ नेपालको सबैभन्दा ठुलो काठको ढोका भएको जिल्ला,

४. रोल्पा	➲ जनयुद्धको सुरुवात भएको जिल्ला, ➲ जनयुद्ध संग्राहलय रहेको जिल्ला, ➲ जनसंख्या : २२४७९३८ (पुरुषः १०९,८७१, महिला : १२४९२२) ➲ जम्मा परिवार संख्या : ५२२२१ ➲ परिवारको औषत आकार: ४.५० जना ➲ लैंगिक अनुपात : ८७.९५ ➲ जनघनत्व : १२५ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ जलजला क्षेत्र, एतिहासिक स्थल खुम्री, शिव गुफा जुगार, खर्गद्धास प्रभुको जन्मस्थल रुन्टी (सखि शिवं मन्दिर गुम्चाल, सुनछहारी झरना, बाजबराह र कैलाशबराह भगवानको जिल्ला, नौलादेवी पाटेश्वर मन्दिर रहेको,
५. कपिलवस्तु	➲ अशोक स्तम्भ रहेको जिल्ला, ➲ जनसंख्या : ६८२९६१ (पुरुष: ३३४६८७, महिला: ३४८२७४) ➲ जम्मा परिवार संख्या : १२१९४६ ➲ परिवारको औषत आकार : ५.६० जना ➲ लैंगिक अनुपात : ९६.१० ➲ जनघनत्व : ३९३ जना प्रति वर्ग कि. मी. ➲ प्रमुख तालहरु : जगदिशपुर ताल, जाखीरा ताल ➲ ऐतिहासिक स्थनहरु : अठकुनिया, गोटिहावा, तिलौराकोट, गौरीगंज, जोडी स्तुप, निगालीकोट, दहानिकार ➲ सांस्कृतिक सम्पदा : समयमाई, शिवगढी, रामबाट, तामेश्वरनाथ महादेव, फुटेश्वर महादेव, ➲ पुरातात्विक संग्रहालय रहेको , सारस प्रजनन केन्द्र रहेको,
६. अँर्घाखाची	➲ नेपालको ठुलो नगरपालिका भएको जिल्ला (शितगंगा नगरपालिकाः ६१०.४३ वर्ग कि.मि) ➲ महेन्द्र राजमार्गले सबैभन्दा कम भाग छोएको पहाडी जिल्ला (४.९८ कि.मि.) ➲ महेन्द्र राजमार्गले छुने पहाडी जिल्ला मकवनापुर र अर्घाखाँची हो । ➲ जनसंख्या : १७७०८६ (पुरुष: ८०६७२, महिला: ९६४१४) ➲ जम्मा परिवार संख्या : ४८४६५ ➲ परिवारको औषत आकार : ३०६५ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ८३.६७ ➲ जनघनत्व : १४८ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ प्रमुख धार्मिक स्थलहरु : सुपा देउराली, पाणीनी दह, तो भुमि, मालारानी, छत्रदेवताको मन्दिर

	➲ गुफाहरु : सात्तले गुफा, दुर्वाश्वर गुफा ➲ नदी/ताल : वाणगंगा, ढाडादह, स्याङ्ला दह
७. नवलपरसी पश्चिम	➲ गौतम बुद्धको मावली गाउँ रामग्राम रहेको जिल्ला, (रामग्राम नगरपालिका) ➲ जनसंख्या :३८३,८३८ (पुरुषः १८८,१८२, महिला : १९८,६८६) ➲ जम्मा परिवार संख्या: ८२७३८ ➲ परिवारको औषत आकार : ४.६८ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ९४०७१ ➲ जनघनत्व : ५२७ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ प्रसिद्ध धार्मिक स्थलहरु : त्रिवेणी धाम, गजेन्द्रमोक्ष तिर्थस्थल, वाल्मीकि सुस्ता, सुनवल
८. प्युठान	➲ रक गार्डेन र झिमुक्र क्षेत्र रहेको जिल्ला, ➲ जनसंख्या : २३२०१९ (पुरुष: १०४१३२, महिला: १२७८८७) ➲ जम्मा परिवार संख्या: ५६२०३ ➲ परिवारको औषत आकार: ४.१९ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ८१.४३ ➲ जनघनत्वः १७७ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरुः ग्रावती, गोमुखि कालिका मन्दिर, स्वर्गद्वारी मन्दिर, गौमुख गुफा, ऐरावत तीर्थस्थल, भिंग्रीकोट, सारीकोट, तुसाराकोट, ओखरकोट, खैराकोट
९. रुपन्देही	➲ सुरजपुरा काण्ड घटको जिल्ला, ➲ मर्चवार सिँचाइ आयोजना, ➲ गौतम बुद्धको जन्म स्थल भएको जिल्ला, ➲ जनसंख्या : ११२१९५७ (पुरुष: ५५०४७८, महिला: ५७१४७९) ➲ जम्मा परिवार संख्या : १३८३२० ➲ परिवारको औषत आकार : ४.७१ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ९६.३३ ➲ जनघनत्व : ८२५ जना प्रति वर्ग कि.मी. (लुम्विनी प्रदेशको सबैभन्दा वढी जनघनत्व भएको जिल्ला पनि हो) ➲ धार्मिक स्थलहरु : मायादेवि वौद्ध मन्दिर, सिद्ध वावा मन्दिर, विश्व शान्तिस्तुप, प्रकटेश्वर महादेव, मर्चवारी देवी, शिवालय मन्दिर, नारायण मन्दिर, सैनामैना, भुतकुवा, देवदह, विभिन्न वनविटिकाहरु ➲ ताल/नदीहरु : गैडहवा, लोसा ताल, तिनाउ, संग्रहवा, गजेडी ताल

	➲ रूपन्देही जिल्ला नेपालको तेस्रो जनसंख्या वढी भएको जिल्ला,
१०. बर्दिया	➲ थारु संग्राहलय (ठाकुरद्वारा) ➲ बबई सिँचाइ योजना रहेको जिल्ला, ➲ जनसंख्या : ४५९९०० (पुरुष: २१६७६६, महिला: २४३१३४) ➲ जम्मा परिवार संख्या: १०६३१६ ➲ परिवारको औषत आकार : ४.३३ जना ➲ लैंगिक अनुपात : ८९.१५ ➲ जतघनत्व : २२७ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ तालतलैयाहरु : वढ्या ताल, भग्रैया ताल, तारा ताल, सत्खलुवा ताल, अनौहवा ताल, लक्ष्मण ताल, दानुवा ताल ➲ नदी/खोलाहरु : कर्णानी, ववई, मेरी, मान खोला, गेरुवा नदी ➲ कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र रहेको, ➲ वर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज रहेको, ➲ वर्दिया जिल्लालाई गजराज हात्तिको जिल्ला पनि भनिन्छ। ➲ थारु वहुलको जिल्ला, ➲ जंगलै जंगलको जिल्ला, ➲ कृष्णसारको जिल्ला, ➲ पन्टुन पुलको जिल्ला तथा एक खम्बे पुलको जिल्लाका नामले चिनिन्छ। ➲ नेपालको सबैभन्दा लामो पक्की पुल (कोठीयाघाट, १०१५ मि. यसलाई गेरुवा पुल पनि भनिन्छ) ➲ यस जिल्लामा नेपालकै दुर्लभ पाटे बाघ पनि पाईन्छ।
११. बाँके	➲ नेपालको नयाँ मुलुक भनेर चिनिने ४ वटा जिल्ला मध्ये एक जिल्ला, ➲ नेपालको सबैभन्दा बढि गर्मी हुने ठाउँ नेपालगञ्ज (बाँके), ➲ मस्जिद काण्ड घटेको जिल्ला, ➲ जनसंख्या : ६०३१९४ (पुरुष: १९६७४५, महिला: ३०६४४९) ➲ जम्मा परिवार संख्या : १२९,३०७ ➲ परिवारको औषत आकार : ४.६६ जना ➲ लैंगिक अनुपात: ९३.८३ ➲ जनघनत्व : २२८ जना प्रति कां ना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ धार्मिक तिर्थस्थलहरु : वागेश्वरी मन्दिर, बर्फानी वावा मन्दिर, जुँगा भएको एकमात्र महादेवको

	मुर्ती रहेको जिल्ला, सरस्वति मन्दिर, ➲ तालतलैयाहरु : रानी ताल, वाटर पार्क ताल, गावर भ्याली, ➲ झरनाहरु : हुड्वा, किंजरी, गुड्वा, खैरी जेठी नाला, रोहीणी, किरण नाना ➲ पर्यटकिय स्थलहरू : महेन्द्रपार्क, रानी तलाउ, कोहलपुर पार्क, कान्तिपोखरी ➲ सिक्टा सिँचाई र डुण्डवा सिँचाई आयोजना, ➲ बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज रहेको जिल्ला (बाघको लागि प्रसिद्ध जिल्ला)
१२. दाङ	➲ कमलरी प्रथा अन्त्यको सूरुवात भएको जिल्ला, ➲ विश्वकै अग्लो त्रिशुल घोराही धारापानी ५५.५ फिट अग्लो रहेको, ➲ लुम्बिनी प्रदेशको स्थायी राजधानी देउखुरी उपत्यका रहेको जिल्ला, ➲ चुरे क्षेत्रको सबैभन्दा चौडा भाग रहेको जिल्ला, (दाङको देउखुरी उपत्यका, १२ माइल) ➲ सबैभन्दा छोटो नदीहरु बग्ने जिल्ला, ➲ जनसंख्या : ६७४९९३ (पुरुष: ३२०५७३, महिला :३५४४२०) ➲ जम्मा परिवार संख्या: १६२३१६ ➲ परिवारको औषत आकार : ४.१६ जना ***Aashman Upadhaya sir*** ➲ लैंगिक अनुपात : ९०.४५ ➲ जनघनत्व : २२८ जना प्रति वर्ग कि.मी. ➲ प्रमुख ताल / दह: वाहकुने दह, चरिङ्गे दह, ज्यामिरे दह, भोटे दह, जखेरा ताल, चखेवा ताल, सिउरेनी ढोरेनी ताल, मयुर ताल, किचन्नी दह, गौरीताल लरैना ताल, रिहार तप्ता कुण्ड, ➲ नदी/खोला : राप्ती, ववई, ग्वारखोला ➲ झरना: पुरनधारा झरना, धागे छहरा ➲ धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरु: पाण्डपेश्वर मन्दिर, राप्ती शान्ति उद्यान, चमेरे गुफा, देवीकोट, अम्बिकेश्वरी मन्दिर, रत्ननाथ मन्दिर, बगरबाबा, चौघेरा मन्दिर, बघौडा ➲ दक्षिण एसियाकै ठूलो उपत्यका (दाङ उपत्यका) रहेको जिल्ला,

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित केही नदीहरुबारे छोटो जानकारी	
नदी	
तिनाउ नदी	➲ यस नदीको उद्धगम स्थल चुरे क्षेत्र (पाल्ला) जिल्ला हो । ➲ यो नदी पाल्पा हुँदै रुपन्देही जिल्लामा आएको छ । ➲ बुटवल सहर तिनाउ नदीको किनारामा अवस्थित रहेको छ । ➲ यस नदीको लम्बाई ९५ किलो मिटर रहेको छ ।

➲ गाँउपालिकाकबो जनसंख्याः ४४.८ प्रतिशत

⌘ उमेरसमूहअनुसार जनसंख्याको विवरण

➲ लुम्बिनी प्रदेशमा जम्मा घर संरचना	१२,९२,६७३ वटा
➲ मुख्य रूपमा आवसको लागी प्रयोग भएका घर	७५. प्रतिशत
➲ आफ्नै स्वामित्वको घरमा बसोवास गर्ने परिवारहरू	९०.८ प्रतिशत
➲ धारा/पाइप प्रयोग गर्ने परिवार	५७.५ प्रतिशत
➲ खाना पकाउन काठ/दायरा प्रयोग गर्ने परिवार	५३.७ प्रतिशत
➲ शौचालयको सुविधा भएको परिवार	९४.४ प्रतिशत
➲ बत्ती बाल्न विजुली प्रयोग गर्ने परिवार	९३.७ प्रतिशत
➲ महिलाको नाममा घरजग्गा दुवै रहेको परिवार	११.५ प्रतिशत
➲ महिला परिवारमूली	३५.५ प्रतिशत
➲ परिवारबाट छुटिएर विदेश गएको ३,०८,०७३ परिवारमा ४,४०,९०६ जना परिवारमा अनुपस्थित रही विदेशमा अक्सर बसोबास गर्छन् जसमध्ये पुरूष ३,६७,६७०(८७.४%) र महिला ५३,२३६(१२.६%) रहेको छ।	
➲ ५ वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका साक्षरता दर	७८.१ प्रतिशत
➲ पुरूषको साक्षरता दर	८५.२ प्रतिशत
➲ महिलाको साक्षरता दर	७१.७ प्रतिशत
➲ आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या	६५.८ प्रतिशत

⌘ दोस्रो आवधिक योजना

लुम्बिनी प्रदेशको दिर्घकालिन सोच २०८२/८३

Follow page for more detail

➲ **"समृद्ध लुम्बिनीः खुसी नागरिक"**

दिगो आर्थिक विकास, सामाजिक समावेशीकरण, सुशासनयुक्त, सुरक्षित, समुन्नत र खुसी नागरिकको प्रदेश।

दोस्रो आवधिक योजनाको मुख्य सूचकहरुको परिमाणात्मक लक्ष्य

परिसूचकहरु	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अवस्था	आर्थिक वर्ष २०८५/८६ को लक्ष्य
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर (औसत प्रतिशत)	४.०५	७.१६
निरपेक्ष गरिबीको दर	२४.३५	१५

	➲ टवल भल्बारी भैरहवा हुँदै यो नदि नेपालको सिमाना देखि बाहिरिएको छ।
बबई नदी	➲ दाङ उपत्यकाको पूर्वी किनार हुदै यो नदी हुँदै सल्यान जिल्लामा पुग्छ। ➲ यस नदीलाई भारतमा सरयु नामले चिनिन्छ। ➲ यस नदीको लम्बाई करिब ४०० कि.मी रहेको छ।
राप्ती नदी	➲ राप्ती नदीको उदगम स्थल रोल्पा जिल्लाको महाभारत पर्वत हो। ➲ प्युठान जिल्लाको ऐरावती भन्ने ठाउँमा माडी खोला र झिम्रुक खोला राप्ती नदीमा मिसिन्छ। ➲ राप्ती नदिको कुल लम्वाई २५७ कि. मि. रहेको छ। ➲ यस नदीको पौराणिक नाम अचिरावती हो।

Aashman Upadhaya sir

⌘ जनसङ्ख्या, २०७८ अनुसार

➲ वि.सं. २०७८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसारः ५१,२२,०७८ जना (१७.६%)

➲ जसमा पुरुषको जनसंख्याः २४,५४,४०८ जना (४७.९२ प्रतिशत)

➲ जसमा महिलाको जनसंख्याः २६,६७,६७० जना (५२.०८ प्रतिशत)

➲ जनघनत्वः २३० प्रतिवर्ग कि.मि.

➲ धैरै जनघनत्व भएको जिल्लाः रुपन्देही (८२५ जना)

➲ कम जनघनत्व भएको जिल्लाः रुकुम पूर्व (३४ जना)

➲ जनसंख्या वृद्धिदरः १.२४

➲ बढी जनसंख्या वृद्धिदर भएको जिल्लाः रुपन्देही (२.३३ प्रतिशत)

➲ कम जनसंख्या वृद्धिदर भएको जिल्लाः गुल्मी (-१.२३ प्रतिशत)

➲ लैङ्गिक अनुपातः ९२.०१

➲ कुल अन्य लिङ्गी मध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा २,९३८ अर्थात १४.८ प्रतिशत रहेका छन्।

➲ परिवार सङ्ख्याः ५१२२०७८

➲ परिवारको औसत आकारः ४.४९ जना

➲ सबैभन्दा बढी औसत आकार भएको जिल्लाः कपिलवस्तु (५.६०)

➲ सबैभन्दा कम औसत आकार भएको जिल्लाः अर्घाखाँची (३.६५)

➲ बढी जनसंख्या भएको जिल्लाहरुः रुपन्देही (११२१९५७ जना), कपिलवस्तु, दाङ

➲ कम जनसंख्या भएको जिल्लाहरुः रुकुम पूर्व (५६७८३ जना), अर्घाखाँची, प्युठान

➲ नगरपालिकाको जनसंख्याः ५५.२ प्रतिशत

बेरोजगारीको दर (प्रतिशत)	८.१	५
श्रमशक्ति सहभागिता दर	३८.५	५०
प्रतिव्यक्ति आय(अमेरिकी डलर)	११७२	१५४८
मानव विकास सूचकाङ्क	०.५६३	०.६१०
लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	०.८८६	०.९०१
साक्षरता दर १५ वर्षमाथी(प्रतिशत)	७८.०८	९८
माध्यमिक तह(कक्षा ९-१२) मा कुल भर्नादर (प्रतिशत)	८३.९	९०
जन्मदाको औसत अपेक्षित आयु(वर्षमा)	६९.५	७३
५ वर्षमुनिका बालबालिकाको मृत्युदर(प्रतिहजार जीवित जन्ममा)	४१	२२
खानेपानी सुविधा पुगेका घरपरिवार(प्रतिशत)	९२.८	१००
विद्युत् सेवा पुगेको जनसंख्या(सौर्य ऊर्जासहित) (प्रतिशत)	९८.३२	१००
सिञ्चित क्षेत्र (प्रतिशत)	५४.२२	७०
सडक घनत्व(कि.मि./१०० वर्ग.कि.मि.)	५७	६०
३० मिनेटको दूरीमा पक्की सडकको पहुँच भएको जनसंख्या	६५	८०
कालोपत्रे/ढलान सडक(स्थानीय तहबाट निमार्ण भएको बाहेकका राष्ट्रिय, प्रादेशिक र ग्रामीण सडक) (कि.मि.)	३४५३	४४००
इन्टरनेट पहुँच पुगेका घरपरिवार(प्रतिशत)	७५.५	९५

⌘ आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक बजेट

- प्रदेशसभामा पेशः वि.सं. २०८२ असार १ (अर्थमन्त्री द्वारा)
- कुल बजेटः **रु. ३८ अर्ब ८९ करोड**

खर्चतर्फ	प्रतिशत	स्रोततर्फ
चालुतर्फ रु. १२ अर्ब १ करोड ४७ लाख ८६ हजार	३०.८८	आन्तरिक राजस्वबाट रु. ७ अर्ब ७८ करोड ४ लाख
पुँजीगततर्फ रु. २३ अर्ब ४७ करोड १४ लाख ६५ हजार	६०.३२	संघबाट प्राप्त हुने राजस्व बाडँफाँटबाट रु. ११ अर्ब ८६ करोड ५६ लाख
वित्तीय हस्तान्तरणका लागी रु. ३ अर्ब ४२ करोड ३७ लाख ४९ हजार	८.८०	संघबाट प्राप्त हुने रोयल्टी रु. ४१ करोड ५० लाख

	वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रु. ८ अर्ब ४४ करोडड ४४ लाख
	सशर्त अनुदानबाट रु. ४ अर्ब ६६ करोड १५ लाख
	समपूरक अनुदानबाट रु. ५१ करोड ४० लाख
	विशेष अनुदानबाट रु. ४० करोड
	स्थानीय तहबाट बाँडफाँट भई प्राप्त हुने राजस्व रु. २ अर्ब ८२ करोड ९० लाख
	नगद मौज्दातबाट रु. २ अर्ब

बजेटका उद्देश्यहरु:

(क) उच्च, दिगो र फराकिलो आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने,

(ख) उत्पादन, उत्पादकत्व र रोजगारी वृद्धि गर्ने,

(ग) स्वस्थ र दक्ष मानव पुँजीको निर्माण गर्ने,

(घ) लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गरी निजी क्षेत्रको लगानी वृद्धि गर्ने,

(ङ) स्रोत र साधनलाई सन्तुलित र समन्यायिक ढङ्गले परिचालन गरी आर्थिक असमानता र गरिबी न्यूनिकरण गर्ने र गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा र सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने।

बजेटका प्राथमिकता:

Aashman Upadhaya sir

(क) कृषि, उद्योग र पर्यटन क्षेत्रको विकास,

(ख) गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण,

(ग) शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत सामाजिक क्षेत्रको विकास,

(घ) उद्यमशीलता विकास र उत्पादनशील रोजगारी,

(ङ) सेवा प्रवाह, सुशासन तथा समावेशी विकास,

(च) सार्वजनिक वित्त प्रणालीमा सुधार र

(छ) वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन।

लैंगिक उत्तरदायी/जलवायु परिवर्तन बजेट

क्र.सं.		रकम	**लैंगिक उत्तरदायी बजेट**	**क्र.सं.**	**रकम**	**जलवायु परिवर्तन बजेट**
१.	प्रत्यक्ष लाभ	९६७२२०३	२४.८६%	१.	१८४५१८३	४.७४%

२.	अप्रत्यक्ष लाभ	१०७१२५४४	२७.५३%	२.	९८९५६११	२५.४३%
३.	तटस्थ	१८५२५२५३	४७.६१%	३.	२७१६९११८	६९.८३%
जम्मा: ३८९१००००			१००	जम्मा: ३८९१००००		१००

ꕥ लुम्बिनी प्रदेशको आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२

- लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ उत्पादनमा क्षेत्रगत योगदानहरुः रु ८ खर्ब ६९ अर्ब
- आर्थिक वर्ष. २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १२०१ अमेरकी डलर पुग्ने अनुमान रहेको छ ।

क्षेत्रहरु	उपक्षेत्रहरू	२०८१/८२
प्रथामिक क्षेत्र	खानी तथा उत्खनन्	०.५%
योगदानः ३१.५०%	कृषि तथा उत्खनन् ***Aashman Upadhaya sir***	३१%
द्वितीय क्षेत्र	उद्योग	५.६%
योगदानः १३.४०%	निमार्ण	६.४%
	बिजुली, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकुलिन आपुर्ति सेवा	०.८%
	पानी आपूर्ती, ढल,निकास,फोहोर व्यस्थापन तथा पुनः उत्पादनका क्रियाकलापहरु	०.५%
तृतीय क्षेत्र	सुचना र सञ्चार	२.१%
योगदानः ५५%	घर जग्गा कारोवारको सेवा	४.४%
	थोक र खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	१०.३%
	यातायात तथा भण्डारण	७.६%
	आवस तथा भोजन सेवा	
	शिक्षा	९.७%
	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य र अन्य सेवाको क्रियाकलाप	२.३०%
	वित्तिय तथा विमा सेवा	४.९%
	प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	०.३%
	पेशागत, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलापहरु	०.५%
	सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा, अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	१०.३%

ꕥ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको संग्राहालयहरुः

जिल्ला	संग्राहालयको नाम
कपिलवस्तु	लुम्बिनी संग्राहालय

पाल्पा	पाल्पा दरबार संग्राहालय
बर्दिया	थारु संग्राहालय
दाङ	मगर संग्राहालय

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित २ वटा राष्ट्रिय निकुञ्ज

➲ **बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जः** बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जको स्थापना वि.सं. २०६७ असार २८ मा भएको हो । वि.सं.२०६७/०३/२८ गते को दिन राजपत्रमा प्रकाशित भएको थियो । यो राष्ट्रिय निकुञ्ज बाँके, सल्यान र दाङ जिल्लमा अवस्थित रहेको छ । यस राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्रफल ५५० वर्ग.कि.मी रहेको छ । यो निकुञ्जमा पाटे बाघ र हात्तीको महत्त्वपूर्ण वासस्थान रहेको छ । यँहा जैविक विविधताको दृष्टिले आठ प्रकारको पारिस्थितिक प्रणाली पाइन्छ ।

➲ **बर्दीया राष्ट्रिय निकुञ्जः** यस राष्ट्रिय निकुञ्जको स्थपना वि.सं. २०३२ सालमा भएको थियो । यो निकुञ्ज बर्दिया जिल्लामा पर्छ । यस निकुञ्जको क्षेत्रफल ९६८ वर्ग.कि.मी रहेको छ । शुरुमा कर्णाली वन्यजन्तु आरक्षको रूपमा स्थापित यो निकुञ्ज पछि बर्दिया वन्यजन्तु आरक्ष बन्यो भने २०४५ मंसीर २० गते बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको रूपमा घोषणा भएको थियो । बर्दिया जिल्लाको कर्णाली र बबई नदीका केही भाग समेत समेटेको यो निकुञ्ज तराईका राष्ट्रिय निकुञ्जहरूमध्ये सबैभन्दा ठूलो हो । यस निकुञ्जमा बाघ, हात्ती, भालु, चितुवा, चराहरु गरी अन्य विभिन्न प्रजातीको जीवहरु यस निकुञ्जमा पाइन्छ । यस निकुञ्जमा ७ प्रकारको पारिस्थितिक प्रणाली पाइन्छ ।

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका शिकार आरक्ष क्षेत्र र संरक्षण क्षेत्र *लेखन/सङ्कलनः गिप्सन तिलुङ राई*

➲ **ढोरपाटन शिकार आरक्ष क्षेत्रः** कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्ष क्षेत्रको स्थापना वि.सं. २०४४ सालमा भएको हो । यसको क्षेत्रफलको १३२५ वर्ग.कि.मि. रहेको छ । यो रुकुम पूर्व, बाग्लुङ र म्याग्दी जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । यो शिकार आरक्ष वि.सं. २०४४/०१/२४ गते राजपत्रमा प्रकाशन भएको थियो ।

➲ **कृष्णसार संरक्षण क्षेत्रः** यो संरक्षणको स्थापना वि.सं. २०६५ सालमा भएको थियो । वि.सं. २०६५/१२/०३ गते राजपत्रमा प्रकाशित भएको थियो । यो संरक्षण क्षेत्रको क्षेत्रफल १६.९५ वर्ग.कि.मि. रहेको छ । यो संरक्षण क्षेत्र बर्दिया जिल्लामा रहेको छ ।

नेपालको १० ओटा रामसार सूचिमा सूचीकृत सिमसार क्षेत्र मध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा १ वटा रहेको छः

सिमसार क्षेत्र	जिल्ला	सुचीकृत मिति	क्षेत्रफल	विशेषता
जगदीशपुर जलाशय	कपिलवस्तु	सन् २००३ अगष्ट १३	२.२५ वर्ग.कि.मि.	नेपालमा चराहरुको राजधानी भनेर चिनिने,

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको विमानस्थलहरु

जिल्ला	विमानस्थलको नाम
रुपन्देही	गौतमबुद्ध विमानस्थल
बाँके	नेपालगञ्ज विमानस्थल
दाङ	दाङ विमानस्थल
गुल्मी	रेसुङ्गा विमानस्थल
अर्घाखाँची	अर्घा भगवती विमानस्थल
रोल्पा	बडाचौर विमानस्थल

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका केही गढीहरु

- जितपुरगढी : रुपन्देही
- नुवाकोटगढी : पाल्पा
- काठेगढी : पाल्पा
- मन्टिगढी : रोल्पा
- माथा गढी : पाल्पा

Aashman Upadhaya sir

⌘ OVOP कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित जिल्ला

- पाल्पा : अदुवा
- बर्दिया : बेल
- बाँके : मसुरो दाल

⌘ वन क्षेत्र

- लुम्बिनी प्रदेशको करिब आधा भूभाग वनजंगल रहेको छ ।
- प्रदेशको कूल भू-भागको वनक्षेत्रको हिस्सा: ४३.७२%.
- नेपालको कूल वनको यस प्रदेशमा रहेको वन क्षेत्रको हिस्सा: १४.७४%
- सामुदायिक वन संख्याः ४०५२
- कवुलियती वन संख्याः ४१६
- नीजि वन संख्याः १०१९
- धार्मिक वन संख्याः ३०

⌘ लुम्बिनी प्रदेशममा रहेका तालहरु

जिल्ला		ताल
पाल्पा	:	सुके ताल, नन्दन ताल, सत्यवती ताल, सिता ताल
अर्घाखाँची	:	ठाडा दह, स्याङ्लाङ दह, रातापोखरी, खन दहसेन्जेङ दह
दाङ	:	जलसिन्नी ताल, बाह्रकुने ताल, स्याङलाङ दह, भोटे दह, चरिहङ्गे दह, किचिकनी दह, सप्तकुण्ड, रिङ्गे दह
रुपन्देही	:	गजेडी ताल, गैडाहवा ताल, सग्रहवा ताल, लौसा ताल
बर्दिया	:	बुढैया ताल, भगरिया ताल, तारा ताल ***Follow page for more detail***
रुकुम पुर्व	:	कमल ताल, स्यार्पु दह, रुक्मिणी दह, रुकुमकोट दह
कपिलवस्तु	:	जगदीशपुर ताल, जाखिरा ताल
बाँके	:	कान्ति ताल, खास्रे ताल, बागेश्वरी ताल, रानी तलाउ
गुल्मी	:	टिमुरे ताल
रोल्पा	:	जाँगा दह

⌘ केही ताल बारे जानकारी

♣ जाखिरा ताल (कपिलवस्तु)

- यो ताल कविलवस्तु जिल्ला मा पर्छ। कपिलवस्तु जिल्लाको सदरमुकाम तौहिवाबाट १० किलोमिटर टाढा निग्लिहवामा रहेको छ।
- यस तालको क्षेत्रफल १५७ हेक्टर रहेको छ। यो ताल लुम्बिनी प्रदेशकै सबैभन्दा ठुलो ताल पनि हो।
- यस तालमा प्रतिवर्ष साइवेरियाका विभिन्न १२ प्रकारका चराहरु ६ महिनासम्म बसोवास गरी फूल पारेर बच्चा हुकाई पुनः साइबेरिया फर्कने गर्छन्।
- यो तालको आसपास क्षेत्रमा अरौरमकोट, सगरहवा, विकुलीकोट, निग्लिहवा जस्ता धार्मिक र ऐतिहासिक स्थलहरु रहेका छन्।

♣ जगदीशपुर ताल (कपिलवस्तु)

- यो ताल कपिलवस्तु जिल्लामा अवस्थित रहेको छ।
- वाणगंगा सिंचाइ आयोजनाको बाँध निमार्ण गरेपश्चात यो तालको निमार्ण भएको हो।
- यो ताल १५७ हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ।
- यस ठाँउमा २० भन्दा बढी साइबेरियन पंक्षीहरु पेकिङ डक हाँस जाडो छल्न र आफ्नो बच्चा हुकाउँन आउछन्।
- नेपालको चराहरुको राजधानी भनेर चिनिने ताल।(चराहरुको उपत्यकाः अरुण उपत्यका, संखुवासभा हो)
- यो ताल सन् २००३ अगष्ट १३ मा सिमसार क्षेत्रमा सुचीकृत भएको हो।

- संरक्षित वनः २ (२ वटा प्रस्तावित समेत)
- मध्यवर्ती क्षेत्रः २
- राष्ट्रिय निकुञ्जः २
- चक्ला वनः २
- साझेदारी वनः ८

⌘ लुम्बिनी प्रदेशमा पर्यटन क्षेत्र

- लुम्बिनी प्रदेश पर्यटकीय दृष्टिले निकै महत्वपूर्ण छ। यस प्रदेशमा खास गरी धार्मिक पर्यटकहरू बढी आउने गर्दछन्। वाह्य पर्यटकका लागि गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी मुख्य आकर्षणको रुपमा रहेको छ। साथै, मानसरोवार यात्राका लागि जाने भारतीय पर्यटकहरूको लागि नेपालगञ्ज आधार ठाँउको रुपमा रहेको छ। सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण वृद्धि भारतीय पर्यटक आगमनमा देखियो, जुन २०२२ मा २३०,८६३ बाट २०२३ मा २६६,१५० मा उल्लेखनीय १५.४% वृद्धि भएको देखाइएको थियो। सन् २०२५ को मार्च सम्म लुम्बिनी भ्रमण गर्ने पर्यटकहरु मा सबैभन्दा बढी श्रीलङ्का रहेको छ। सबैभन्दा बढी पर्यटक आउने निकुञ्ज बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज रहेको छ।

Aashman Upadhaya sir

⌘ खनिज पाइने ठाउँ

- पाल्पा : चुनढुङ्गा
- दाङ : कोइला
- दाङ : पेट्रोलियम
- गुल्मी, पाल्पा : कोबाल्ट

⌘ विविध

- नेपालको पहिलो पूर्ण साक्षर नगरपालिका तानसेन नगरपालिका(पाल्पा) हो जुन वि.सं. २०७० मंसिर २६ गते पूर्ण साक्षर नगरपालिका घोषणा भएको थियो।
- नेपालको पहिलो पूर्ण खोपयुक्त जिल्ला पाल्पा (२०७१ फागुन १५) हो।
- नेपालमा एजेन्डा २१ लागु गरिएका प्रथम जिल्लाहरु दाङ, कैलाली र सुर्खेत हो।
- लुम्बिनी प्रदेश वि.सं. २०८२ पुस १३ गते साक्षर प्रदेश घोषणा भएको हो। लुम्बिनी ५ औं साक्षर प्रदेश हो भने पहिलो बाग्मती प्रदेश हो।
- GDP मा कृषि क्षेत्रको योगदान : ३१%

लुम्बिनी प्रदेश शिक्षा प्रा. स. : २०८० बैशाख १८

1. लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको स्थापना कहिले भएको हो ? ☞ वि.सं. २०६१ असोज १४
2. दरबार स्कुलको पहिलो प्रधानाध्यापक को हुन् ? ☞ क्यानिङ
3. नेपालमा वि.सं. १९५८ मा कुन राणा प्रधानमन्त्रीले ५७ वटा भाषा पाठशाला खोलेका थिए ? ☞ देवशमशेर
4. नेपालको बालबालिका सम्बन्धी ऐनले कति वर्ष भन्दा मुनिका उमेर समूह भएका मानवलाई बालबालिका भनी परिभाषित गरेको छ ? ☞ १८ वर्ष
5. विपद् जोखिम न्युनिकरण ऐन, २०७४ अनुसार विपद्को प्रकार कुन हो ? ☞ प्राकृतिक र गैरप्राकृति विपद्
6. नेपालमा कलेज अफ एजुकेशनको स्थापना कहिले भएको हो ? ☞ वि.सं. २०१४
7. 'अक्षराङ्क शिक्षा' पुस्तकका लेखक को हुन् ? ☞ जयपृथ्वीबहादुर सिंह

लुम्बिनी प्रदेश शिक्षा प्रा. स. : २०८० बैशाख १६

1. नेपालमा उत्पादन हुने प्रमुख दलहन बाली तलका मध्ये कुन हो ? ☞ मुसुरो
   - आर्थिक सर्वेक्षण २०७९/०८० बमोजिम दलहन बालीको क्रम : मुसुरो, चना, अरहर, मास, भटमास, ग्रास पी, गहत
2. नेपालको पूर्वी चुरे भनेर तलका मध्ये कुन स्थानलाई चिनिन्छ ? ☞
3. निम्न भनाईको बारेमा विचार गर्नुहोस्।
   क) नेपालको सर्वोच्च स्थानमा उत्पत्ति भएको हिमनदी खुम्बु हो।
   ख) बबई नदीलाई भारतमा पुगेपछि घाँघरा भनिन्छ।
   ☞ क सही, ख गलत
4. तलका भनाईको विचार गर्नुहोस्।
   क) मल्लकाल भन्नाले वि.सं. ९३६ देखि वि.सं. १८२५ सम्मको समयलाई बुझिन्छ।
   ख) मल्लकालका अन्तिम राजा जयप्रकाश मल्ल हुन्।
   ☞ दुबै सही
5. जनसंख्याको आधारमा लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा ठूलो उपमहानगरपालिका कुन हो ? ☞ घोराही
6. संघीय सरकारले प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई दिने अनुदानको सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने निकाय कुन हो ? ☞ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग
7. सार्क मन्त्रिपरिषद्मा को सदस्य रहन्छन् ? ☞ सदस्य राष्ट्रहरुको विदेशमन्त्रीहरु
8. निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम कुनै कर्मचारी निलम्बनमा परेमा निलम्बनको अवधिमा उसले के सुविधा पाउँदछ ? ☞ आधा तलब

लुम्बिनी प्रदेश शिक्षा प्रा. स. : २०७९ चैत्र २५

1. अक्षराङ्क शिक्षा लेखाई पाठ्यक्रमको शुरुवात कसको पालामा भएको थियो ? ☞ देवशमशेर
2. नेपालमा कहिलेदेखि शिक्षा दिवस मनाउन थालिएको हो ? ☞ वि.सं. २०३१ फागुन १२
3. राज्य स्थापनाको प्रारम्भतिर कर्णाली प्रदेशमा मल्ल राज्यको राजकीय भाषा के थियो ? ☞ खस
4. देवनागरी लिपि कहाँ फेला पारिएको थियो ? ☞ सिंजा उपत्यका
5. नेपालमा कहिलेदेखि देशभरी एउटै पाठ्यक्रम लागु गरिएको थियो ? ☞ वि.सं. २०२८
6. संयुक्त राष्ट्रसंघको बालबालिकाको अधिकार सम्बन्धी महासन्धी, १९८९ अनुसार बालबालिकाको लागि सिमित उमेर कुन हो ? ☞ १८ वर्ष
7. बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ लाई नेपालले कहिले अनुमोदन गरेको हो ? ☞ १४ डिसेम्बर १९९०
8. पद्मकन्या कलेजको स्थापना कति सालमा भएको थियो ? ☞ वि.सं. २००४

- GDP मा उद्योग क्षेत्रको योगदान : १४%
- GDP मा सेवा क्षेत्रको योगदान : ५५%
- कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा प्रतिव्यक्ति आय : ११२६ अमेरिकी डलर
- वहुआयामिक गरिवी दर : १८०४०० (राष्ट्रियः १७०४%)
- भारतलाई मात्र छुने प्रदेश मधेस प्रदेश लुम्बिनी प्रदेश हो।
- नेपालको सबैभन्दा बढी गर्मी हुने ठाँउ नेपालजञ्ज (बाँके) हो।
- नेपालगञ्जलाई लुम्बिनीको प्रवेशद्वार पनि भनिन्छ।
- कपासको लागी प्रसिद्ध जिल्ला बाँके, बर्दिया र दाङ हो।

ollow **Aashman Upadhaya – आसमण उपाध्याय** page For details

Aashman sir

9. तलका मध्ये कुन मानव सिर्जित विपद् हो ? ☞ आगलागी

विकल्पहरु : A) बाढी पहिरो B) अनावृष्टि C) हिमताल विष्फोटन D) आगलागी

लुम्बिनी प्रदेश पाँचौ तह : २०७९ कार्तिक १७

1. संयुक्त राष्ट्रसङ्घको स्थापना कहिले भएको थियो ? ☞ सन् १९४५ अक्टोबर २४
2. असियानको सबैभन्दा सानो राष्ट्र कुन हो ? ☞ सिंगापुर
3. सुर्यबाट नजिकका ४ ग्रह कुन-कुन हुन् ? ☞ बुध, शुक्र, पृथ्वी, मंगल
4. विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) कार्यक्रम कुन जिल्लामा सञ्चालित छ ? ☞ रुपन्देहि
5. नेपालको अग्लो स्थानमा रहेको ताल कुन हो ? ☞ तिलिचो ताल
6. निर्वाचन दिवस कहिले मनाइन्छ ? ☞ फाल्गुण ७
   ☞ फाल्गुण ७ मा प्रजातन्त्र दिवस समेत मनाइने
7. छठ पर्व कुन तिथिमा मनाइन्छ ? ☞ कार्तिक शुक्ल पञ्चमी
8. सबैभन्दा धेरै भाषामा अनुवाद भएको कृति कुन हो ? ☞ कालो सुर्य
9. योजनाबद्ध विकासको सुरुवात कुन देशबाट भएको हो ? ☞ रुस
10. नेपाली साहित्यको प्रथम शहिद को हुन् ? ☞ सुब्बा कृष्णलाल अधिकारी
11. अक्षय तृतिया कुन तिथीमा मनाइन्छ ? ☞ बैशाख शुक्ल तृतिया
12. पावुर लुमः को आविष्कार कहिले भएको हो ? ☞ सन् १७८५
13. जयपृथ्वी बहादुर सिंहलाई कहिले राष्ट्रिय विभूति घोषणा गरियो ? ☞ वि.सं. २०७९ असार ६
14. सिद्धिचरण श्रेष्ठको प्रथम कृति कुन हो ? ☞ उर्वसी
15. सेतो धर्तीः कृतिका लेखक को हुन् ? ☞ अमर न्यौपाने
16. 'Decent of Man' पुस्तकका लेखक को हुन् ? ☞ चार्ल्स डार्विन
17. विश्वकप फूटबल हालसम्म एसियाका कति राष्ट्रमा आयोजना गरिएको छ ? ☞ ४ राष्ट्र (दक्षिण कोरिया, जापान , रसिया, कतार-२०२२)
18. भित्री मधेसले नेपालको कुल क्षेत्रफलको कति भूभाग आगटेको छ ? ☞ ८.५]
19. स्वास्थ्य सेवालाई कुन योजना देखि प्राथमिकता दिन थालिएको हो ? ☞ पाँचौं
20. अग्निः कसको कृति हो ? ☞ डा. नवराज लम्साल
21. ओजन तहको अणुसुत्र कुन हो ? ☞ O_3
22. 'Love of Wave' के सँग सम्बन्धित छ ? ☞ भुकम्प
23. HDI प्रतिवेदन २०२१/२२ अनुसार नेपाल कति औं स्थानमा छ ? ☞ १४३ औं
    ☞ HDI-2022/2023 बमोजिम नेपालको स्थान : १४२
24. अफ्रिका महादेशमा कति वटा भुपरिवेष्टित राष्ट्रहरु रहेका छन् ? ☞ १६ वटा
25. तलका मध्ये कुन बाट तेल निकाल्न मिल्छ ? ☞ जटामसी (दिएका मध्य)
26. युरो-६ के सँग सम्बन्धित छ ? ☞ सवारी प्रदुषण मापदण्ड
27. नेपाली साहित्यको चर्चित आन्दोलन कुन हो ? ☞ अस्वीकृत साहित्य आन्दोलन

लुम्बिनी स्थानीय पाँचौ तह : २०७९ कार्तिक १९

1. सुनौलो ग्रह भनेर कुन ग्रहलाई चिनिन्छ ? ☞ शनि ग्रह
2. आमदब्लम हिमाल कुन हिमश्रृङ्खलामा पर्दछ ? ☞ खुम्बु हिमश्रृङ्खला
3. बाघ गणना-२०२२ः अनुसार चितवन रा.नि पछि धेरै बाघ भएको राष्ट्रिय निकुञ्ज कुन हो ? ☞ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
   ☞ चितवन (१२८ वटा), बर्दिया (१२५ वटा), पर्सा (४१), शुक्लाफाँट (३६) र बाँके (२५वटा) गरी जम्मा ३५५ वटा रहेका छन्।

8. महिला प्रजातान्त्रिक सङ्घको प्रधान कार्यालय कहाँ रहेको छ ? ☞ मुनिच, जर्मनी
9. चन्द्र धरातलमा उत्रिने पहिलो यान कुन हो ? ☞ लुना २ (सन् १९५९ Sep १२)
10. चुरे पर्वतको सबैभन्दा पूर्वि भाग कहाँ पर्दछ ? ☞ मेचि
11. 'Time Trailer' के सँग सम्बन्धित छ ? ☞
12. ओजन तह दिवश कहिले पर्दछ ? ☞ सेप्टेम्बर १६

लुम्बिनी चौथों तह : वि.सं. २०७९ माघ १४

1. पाँच चुलीको हिमाल भनेर कुन हिमाललाई चिनिन्छ ? ☞ कञ्चनजंघा
2. पृथ्वीबाट सबैभन्दा नजिकको तारा कुन हो ? ☞ सुर्य
3. ब्रहमाण्ड सम्बन्धी अध्ययन गर्ने शास्त्रलाई के भनिन्छ ? ☞ Astronomy (Cosmology उत्तर होइन्)

    ↳ ब्रहमाण्डको उत्पत्ति सम्बन्धी अध्ययन गर्ने विज्ञान हो – Cosmology ।

के तपाइले यी पुस्तकहरु पढ्नुभयो ?

प्रशासनिक अभिरुचि परीक्षण सामान्य ज्ञान विशेष

- विषयवस्तुको गहिरो अध्ययन गर्न
- सामान्यज्ञानको वृहत अध्ययन गर्न
- पुराना प्रश्नहरु समेत प्राक्टिस गर्न

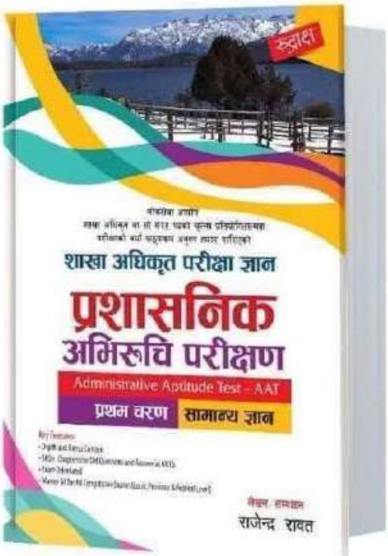

GK फास्ट ट्र्याक, १२ औं संस्करण - किन ?

- परीक्षाको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण विषयवस्तु
- संक्षेपमा पढ्न
- सजिलो र सरल

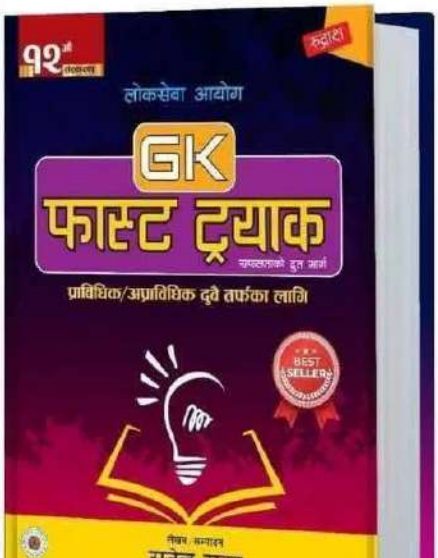

4. तलका कथनहरु अध्ययन गरी सही उत्तर छान्नुहोस् ?

    क) नेपालको उत्तर दक्षिण सरदर चौडाई १९३ किमि

    ख) नेपालले विश्वको क्षेत्रफलको ०.३ प्रतिशत क्षेत्रफल ओगट्छ।

    उत्तर : क सहि ख गलत

5. सही जोडा मिलाउनुहोस्।

    एन्जेल ⇨ भेनेजुएला

    टुगेला ⇨ दक्षिण अफ्रिका

    ताकाकावा ⇨ कोलम्बिया

    गामार्नी ⇨ फ्रान्स

4. नेपालमा हाल राष्ट्रिय विभुतिको संख्या कति रहेको छ ? ☞ १८ जना
5. बेलायतकी महारानी ऐलिजावेथ नेपाल आउँदा नेपालमा राजा को थिए ? ☞ राजा महेन्द्र
6. म्याग्नाकार्टामा कति धारा रहेका छन् ? ☞ ६३ दफा
7. ब्रुटल्याण्ड कमिसन के सँग सम्बन्धित छ ? ☞ दिगो विकास तथा वातावरण
8. 'Hydraulic Excavator' को आविष्कार कसले गरेका हुन् ? ☞ मारियो र कालो बुनेरी (सन् १९४८)
9. दशौं राष्ट्रिय खेलकुद कहाँ, कहिले आयोजना हुने भएको छ ? ☞ कर्णाली प्रदेश, वि.सं. २०८१ मंसिर २ देखि
10. रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कुन जिल्लामा पर्दछ ? ☞ मुगु र जुम्ला
11. चालु आ.व. २०७९/८० मा आर्थिक वृद्धिदर लक्ष्य कति रहेको छ ? ☞ ८] (दिइएको विकल्प बमोजिम)
    ✍ चालु आ.व. २०८०/८१ को बजेट बमोजिम आर्थिक वृद्धिदर : ६]
12. वि.सं. २०६८ को जनगणना अनुसार राउटेको जनसंख्या कति रहेको छ ? ☞ ६१८ जना
    ✍ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ बमोजिम राउटेको जनसंख्या : ५६६ जना
13. UNO ले कति भाषालाई आधिकारिक भाषाको मान्यता दिइएको छ ? ☞ ६
14. बाघ दिवस कहिले मनाइन्छ ? ☞ जुलाई २९
15. सरकारले लिम्पियाधुरा कालापानी र लिपुलेक समेटिएको नेपालको नयाँ नक्सा कहिले सार्वजनिक गऱ्यो ? ☞ वि.सं. २०७७ जेठ ७
16. आर्थिक विकासको सुरुवात कुन देशबाट भएको हो ? ☞ बेलायत
17. नाइल नदी सँग सम्बन्धित सभ्यता कुन हो ? ☞ मिश्रको सभ्यता (सबैभन्दा पुरानो सभ्यता पनि हो)
18. नेपालको रिपब्लिक ट्रिनिडाड एण्ड टोबागोः सँग दौत्य सम्बन्ध कहिले कायम भयो ? ☞ सन् २०२२ जुन १६
    ✍ १८१ औं देश : मार्सल आइल्याण्ड (सन् २०२३ जुन २३)
19. नेपालमा कहिले देखि बजेटको सुरुवात भएको हो ? ☞ वि.सं. २००८ माघ २१
20. इनिङ्स व्याडमिन्टनः सँग सम्बन्धित भए जस्तै 'Half Nalson' के सँग सम्बन्धित छ ? ☞ रेसलिङ्
21. आदिकविः भनेर कसलाई चिनिन्छ ? ☞ भानुभक्त आचार्य
22. नयाँ सडकको गित कसको कृति हो ? ☞ रमेश विकल
    ✍ (२०१८ सालमा मदन पुरस्कार प्राप्त पहिलो कथा संग्रह)
23. जोडा मिलाउनुहोस् ।

कम्प्युटर	☞ ह्युन पाकिन्स
हेलिकोप्टर	☞ ब्रेक्वेट
ब्लेट	☞ जिलेट

24. जोडा मिलाउनुहोस ।

भद्राधिवास	☞ नरेन्द्रदेव
चाँगुनारायण	☞ मानदेव
जैसी देवल	☞ लक्ष्मी नारायण
ठकुरी बंशका अन्तिम राजा	☞ शंकर देव

लुम्बिनि प्रदेश पाँचौ तह : २०७८

1. प्रशान्त अग्नि घेरा के सँग सम्बन्धित छ ? ☞ ज्वालामुखी विस्फोट र भुकम्प
2. राजा त्रिभुवनको पालामा कति जना प्र.म. भएका थिए ? ☞ ६ जना
   ✍ चन्द्र, भिम, जुद्ध, पद्म, मोहन, मातृका
3. 'ISO-२२०००' के सँग सम्बन्धित छ ? ☞ खाद्य सुरक्षा व्यवस्थापनसँग
4. लुम्बिनि प्रदेशको क्षेत्रफल कति छ ? ☞ २२,२८८ व.कि.मि
5. ३२ औं जापान ओलम्पिकमा दोस्रो हुने राष्ट्र कुन हो ? ☞ China PR (88)
   ✍ पहिलो : संयुक्त राज्य अमेरिका - ११३ पदक
6. सुर्य देखि नजिकका ग्रहहरुको क्रम ? ☞ शुक्र, पृथ्वी, मंगल, शनि
7. आ.ब. ०७८/७९ मा कृषि क्षेत्रको योगदान कति रहेको छ ? ☞ २३.९]
   ✍ आ.व. २०७९/८० बमोजिम GDP मा कृषि क्षेत्रको योगदान : २४.१] र गैरकृषि क्षेत्र : ७५.९]

6. विपी कोइरालको अध्यक्षतामा गठित पहिलो जननिर्वाचित सरकारले निर्वाचन गरेको नेपालको प्रशासनिक संरचनामा कति जना रहेका थिए ? ☞ ५

7. रसियाका अन्तिम राजा को थिए ? ☞ निकोलस द्धितिय

8. बेलायतको गौरवमय क्रान्ति कहिले भएको थियो ? ☞ सन् १६८८

9. प्रथम विश्वयुद्धमा धेरै क्षति व्यवहोर्ने राष्ट्रहरु कुन-कुन हुन् ? ☞ जर्मनी, अष्ट्रिया र रुस

10. निम्न कथनहरु विचार गर्नुहोस् ?

क) नेपालको कुमारीचोक अड्डाको स्थापना वि.सं. १८२८ वैशाख ६ मा भएको थियो।

ख) कमान्डरी किताबखाना भन्नाले तत्कालिन समय राणाकालमा कर्मचारीको विवरण राख्ने अड्डालाई बुझाउँदछ।

☞ दुबै सही

11. तलका भनाईहरु विचार गर्नुहोस् ?

क) नेपालमा असोज ५ लाई सामाजिक सेवा दिवसको रुपमा मनाइन्छ।

ख) धिमाल जातिहरु धेरै काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा बसोवास गर्छन्।

☞ उत्तर : दुबै गलत

12. नेपालमा सबैभन्दा धेरै तेलहन उत्पादन हुने क्षेत्र कुन हो ? ☞ पश्चिमी नेपाल

13. वैदेशिक सहायतामा कुन पर्दैन ? ☞ अर्न्तराष्ट्रिय बैंक तथा वित्तीय संस्थाले परिचालन गर्ने ऋण

14. निम्न कथन बारे विचार गर्नुहोस्।

क) चण्डी नाच राई जातिको प्रमुख नाच हो।

ख) भोटसेलो तामाङ जातिको मुख्य नाच हो।

☞ उत्तर : दुबै ठिक

15. निम्न कथनहरु विचार गर्नुहोस्।

क) अक्षांश रेखाहरु ४५ डिग्रिको फरक-फरकमा हुन्छन्।

ख) अक्षांश रेखा पूर्ण वृत्ताकार हुन्छ।

☞ उत्तर : क गलत ख सही

16. पन्ध्रौं योजना (आ.व. २०७६/७७-२०८०/८१) अनुसार आ.व. २१००/०१ सम्ममा कुल गार्हस्थ उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान कति पुऱ्याउने लक्ष्य रहेको छ ? ☞ ३० प्रतिशत

17. नेपालको वर्तमान संविधानको कुन धारामा नेपालको शासकीय स्वरुपको बारेमा उल्लेख गरिएको छ ? ☞ धारा ७४

18. जिंकको परमाणु संख्या कति हो ? ☞ ३०

19. प्रसिद्ध चिकित्सक सन्दुक रुइत कुन रोगको उपचारसँग सम्बन्धित छन् ? ☞ आँखा रोग

20. जोडा मिलाउनुहोस्।

क) हिलियम ग्याँस	☞ रेमजे
ख) हेलिकप्टर	☞ ब्रेक्वेट
ग) लाउडस्पिकर	☞ थोमस एल्वा एडिसन
घ) ब्यारोमिटर	☞ इ. टोरिसेली

21. जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघ सम्मेलनको सताईसौं संस्करण (कोप-२७) कुन देशमा सम्पन्न भएको थियो ? ☞ इजिप्ट

☞ २८ औं कोप सम्मेलन संयुक्त अरब इमिरेट्स (UAE) मा भयो। (Nov 30, 2023(Dec 12, 2023)

☞ २९ औं कोप सम्मेलन कहाँ हुने : Baku, Azerbaizan (11 Nov. 2024)

22. एक साधारण वयस्कको श्वास प्रश्वास दर प्रति मिनेट कति पटक हुनुपर्दछ ? ☞ १५ पटक

23. निम्न कथनहरु विचार गर्नुहोस् :

क) स्वादको अनुभव नहुनु Anosmia हो।

ख) गन्धको अनुभव नहुनु Ageusia हो।

☞ उत्तर : दुबै गलत

24. निम्न कथनहरु विचार गर्नुहोस्।

क) UNO को सुरक्षा परिषद्मा १५ सदस्य राष्ट्र हुन्छन्।

ख) अर्न्तराष्ट्रिय मुद्रा कोष UNO को प्रमुख अंग हो।

ग) नेपाल UNO को सदस्य १४ डिसेम्बर १९५५ मा भएको हो।

घ) सार्क राष्ट्र मध्ये सबैभन्दा पछी UNO को सदस्यता लिने राष्ट्र अफगानिस्तान हो

↬ उत्तर : क र ग सही, ख र घ गलत

25. कुन भनाई सत्य होइन ?

क) गुरुङ् जातिको घरको मुख्य मानिसलाई घेदुङ् भनिन्छ।

ख) चिउरीको रुख चेपाङ् जातिको धर्म र संस्कृतिको अभिन्न अंग हो।

ग) गन्धर्व जातिको मुल थलो कास्कीको बाटुलीचौर हो।

घ) राजा रत्न मल्लको पालामा मुस्लिमहरु नेपाल प्रवेश गरेका थिए।

↬ उत्तर : क गलत अरु सही

26. पब्जी मोबाइल विश्व च्याम्पियनसिपमा प्रथम हुने टोली कुन हो ? ☞ टर्कीको एसटुजी स्पोर्टस

27. पाँच फरक फरक विश्वकपमा गोल गर्ने पहिलो खेलाडि को हुन् ? ☞ क्रिश्टीनो रोनाल्डो (पोर्चुगल)

28. नेपालले युरोपेली युनियन सँग कहिले दौत्य सम्बन्ध कायम गरेको थियो ? ☞ सन् १९७५

29. UNO (United Nation) मा कतिवटा अफिसियल भाषा प्रयोग गरिन्छन् ? ☞ ६ वटा

30. हाल अत्यधिक प्रयोगमा रहेको फेसबुकका आविष्कारक को हुन् ? ☞ (मार्क जुकरवर्ग) Mark Zuckerberg

↬ कहिले : सन् २००४ फेब्रुअरी ०४

लुम्बिनी प्रदेश महिला विकास सहायक पाँचौं : २०८० बैशाख

1. विकल्पमा दिइएको मध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा पर्ने पर्यटकीय स्थल कुन हो ? ☞ कमल दह (रुकुम पूर्वमा अवस्थित)
2. सही जोडा क्रम ....
   - A. म्यमाडम क्युरी ☞ पोल्याण्ड
   - B. अटोहान ☞ जर्मनी
   - C. जोन डाल्टन ☞ इङ्ल्याण्ड
   - D. आर्किमिडिज ☞ ग्रीस
3. विकल्पमा दिइएकामध्ये कुन विषाणु समूहमा पर्छ ? ☞ रेबिज
4. विकल्पमा दिइएकामध्ये कुन गलत छ ? ☞ विज्ञान प्रविधिको प्रयोग सधैं मानवीय हितमा भएको छ।
5. दिगो विकासका कतिवटा लक्ष्य रहेका छन् ? ☞ १७ वटा
6. पृथ्वी दिवस कहिले मनाइन्छ ? ☞ अप्रिल २२
   - ⅄ पृथ्वी दिवस 2023 को नारा : Invest in our Planet
7. नेपालसँग दौत्य सम्बन्ध कायम भएका सार्क राष्ट्रहरुको सही क्रम कुन हो ? ☞ भारत, श्रीलंका, पाकिस्तान, बंगलादेश
8. नेपाल UNO को सदस्यता लिएपछि पहिलोपटक कतिऔं महासभामा भाग लिएको थियो ? ☞ ११ औं
9. 'Time's Person of the year -2022' घोषित हुने व्यक्ति को हुन् ? ☞ Volodymyr Zelensky
   - ⅄ Time's Person of the Year-2023 : Taylor Swift
10. सन् २०२२ को विश्वकप फुटबलमा 'Best Young Player Award' कसले प्राप्त गरे ? ☞ Enzo Fernandez
11. 'आविष्कारी आख्यानकार-२०७९' को उपाधिबाट सम्मानित हुने स्रष्टा को हुन् ? ☞ डा. ध्रुवचन्द्र गौतम
12. लुम्बिनी प्रदेशसभामा प्रत्यक्ष र समानुपातिक गरि कति सदस्य निर्वाचित हुने व्यवस्था छ ? ☞ ५२ र ३५ गरी जम्मा ८७ जना
13. विश्व सामाजिक न्याय दिवस कहिले मनाइन्छ ? ☞ फेब्रुअरी २०
14. आ.व. २०७९/०८० को बजेट अनुसार नेपालको आर्थिक वृद्धिदर कति प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको छ ? ☞ बजेट वक्तव्यमा ५.८ प्रतिशत उल्लेख (तर विकल्पमा नभएको)
    - ⅄ आ.व. २०८०/०८१ को बजेट अनुसार आर्थिक वृद्धिदर : ६ प्रतिशत
15. सही जोडा क्रम....
    - A. टिमुर ☞ सल्यान
    - B. लोक्ता ☞ बागलुङ
    - C. कफि ☞ गुल्मी
    - D. डेरी ☞ रुपन्देही
16. सही जोडा क्रम....
    - A. चेपाङ ☞ धादिङ
    - B. छन्त्याल ☞ म्याग्दी
    - C. जिरेल ☞ दोलखा
    - D. ब्यासी ☞ दार्चुला
17. बुद्ध जयन्ती कहिले मनाइन्छ ? ☞ बैशाख शुक्ल पूर्णिमाका दिन
18. नेपालमा प्रचलित 'रोङ लिपि' कुन भाषाको लिपि हो ? ☞ लेप्चा
19. समुन्द्र मन्थन गर्दा निस्किएको विष र मणि के हो ? ☞ कालकुट र कौस्तुप
20. लिच्छविकालमा कृषिमा लगाइने करलाई के भनिन्छ ? ☞ भाग कर
21. सही जोडा क्रम....
    - A. कृष्ण जात्रा ☞ गुणकामदेव
    - B. गाईजात्रा ☞ जगतप्रकाश मल्ल
    - C. विस्केट जात्रा ☞ जगज्योती मल्ल
    - D. विजय जात्रा ☞ मानदेव
22. विकल्पमा दिइएको मध्ये कुन कथन सही छ ? ☞ फ्रान्सको राज्यक्रान्ति मध्यम वर्गको विद्रोहका कारण भएको थियो

23. मुक्तिनाथ कति उचाइमा रहेको छ ? ☞ ३७५० मिटर
24. नेपाल सरकारले एकीकृत वस्ती विकासको लागि छनौट गरेको स्थान विकल्पमा दिएको मध्ये कुन होइन् ? ☞ जुम्लाको सिंजा
25. गोसाइँकुण्ड कुन जिल्लामा पर्दछ ? ☞ रसुवा
26. विश्वमा सबैभन्दा धेरै देशसँग सिमाना जोडिएको राष्ट्र कुन हो ? ☞ चीन
27. सही जोडा क्रम......

A.	नाइल	☞ भूमध्यसागर
B.	गंगा	☞ बङ्गालको खाडी
C.	मिसिसिपी	☞ मेक्सिको खाडी
D.	भोल्गा	☞ क्यास्पियन सागर

28. सौर्यमण्डलको सबैभन्दा ठुलो र सानो उपग्रह कुन कुन हुन् ? ☞ गेनिमेड र डिमोस
29. निम्न कथन बारे विचार गर्नुहोस् ।
    i. डेङ्गु एडिज एजेप्टाई नामक लामखुट्टेको टोकाइबाट हुने तिब्र भाइरस संक्रमण हो ।
    ii. स्वाइन फ्लु श्वासप्रश्वास सम्बन्धी सरुवा रोग हो ।
    iii. इबोला भाइरस सर्वप्रथम सन १९७६ मा देखिएको थियो ।
    iv. निपहा भाइरस चराबाट सर्ने रोग हो ।

☞ i, ii र iii ठीक, iv बेठीक

30. नेपालमा पाइने हावापानी सम्बन्धमा कुन कथन सही छ ?
    a) ठण्डा समशितोष्ण हावापानी गर्मीमा २४ डिग्री देखि ३५ डिग्री र जाडोमा ० डिग्री हुन्छ ।
    b) उष्ण मनसुनी हावापानी समुन्द्री सतहबाट १२०० मिटरको उचाइमा पाइन्छ ।
    c) हिमाली हावापानीमा ३० से.मि. सम्म वर्षा हुन्छ ।
    d) नेपालमा बहने मनसुनी वायु दक्षिण एसियामा बहने ग्रीष्मकालीन मनसुनको एक अंश हो ।

☞ b र d ठीक

लुम्बिनी प्रदेश महिला विकास सहायक चौथो : २०८० जेठ १५

1. तलका भनाईबारे विचार गरी सही विकल्प छान्नुहोस् ।
    a. प्रतिनिधिसभा निर्वाचन २०७२ दुई चरणमा सम्पन्न भएको हो ।
    b. संघीय प्रतिनिधि सभामा तीन जना सदस्य राष्ट्रपतिबाट मनोनन हुन्छन् ।
    c. संघीय संसदको राष्ट्रिय सभामा ५९ जना सदस्य रहन्छन ।

    ☞ C मात्र सही
2. नेपालको पहिलो संविधानको नाम तलका मध्ये कुन हो ? ☞ नेपाल सरकार वैज्ञानिक कानून

    विकल्पहरु :
    A) नेपालको अन्तरिम शासन विधान
    B) नेपाल अधिराज्यको संविधान
    C) नेपालको संविधान,
    D) नेपाल सरकार वैज्ञानिक कानून
3. राष्ट्रिय झण्डा सम्बन्धी व्यवस्था नेपालको संविधानको कुन धारामा रहेको छ ? ☞ धारा ८
4. समूह I र II बीच जोडा मिलाउनुहोस् ।

समूह I		समूह II	
a.	कान्तकिशोर भार्गव	1.	माल्दिस
b.	इब्राहिम हुसेन जाकी	2.	बंगलादेश
c.	यादवकान्त सिलवाल	3.	भारत
d.	अब्दुल अहसन	4.	नेपाल

d.	ऐतिहासिक जनमत संग्रह भएको	4.	वि.सं. १३१०

☞ a-4, b-3, c-2, d-1

18. वि.सं २०१६-२०१७ को अवधिमा नेपालका प्रधामन्त्री को थिए ? ☞ बि.पी. कोइराला
19. समूह I र II बीच जोडा मिलाई सही उत्तर छान्नुहोस्।

	समूह I		समूह II
a.	ब्लेड	1.	हर्मन पर्किन्स
b.	कम्प्युटर	2.	माइकल फराडे
c.	ट्रान्सफर्मर	3.	जिलेट
d.	फोटोग्राफ	4.	लुई डेगुरे

☞ a-3, b-1, c-2, d-4

20. 'माइक्रोवभन' को आविष्कार कसले गरेका हुन् ? ☞ पर्सी स्पेन्सर
21. आफ्नो उत्पत्ति स्थानमा मात्र पाइने वनस्पति वा वन्यजन्तुलाई के भनिन्छ ? ☞ रैथाने प्रजाती
22. तलको भनाईलाई विचार गर्नुहोस्।
क. जनसंख्या सम्बन्धी अध्ययनलाई Demography भनिन्छ।
ख. प्रत्येक १०/१० वर्षमा गरिने जनगणनालाई Census भनिन्छ।
ग. देशभित्रै वा कुनै स्थान विशेषमा जनसंख्याको प्रवाहलाई आन्तरिक बसाईसराई (Internal migration) भनिन्छ।
घ. देश बाहिरको जनसंख्या प्रवाहलाई अन्तराष्ट्रिय बसाईसराई (Internation migration) भनिन्छ।
☞ सबै सही
23. नेपाल World Meteorological Organization (WMO) को सदस्य कहिले भएको हो ? ☞ सन् १९६६
24. RTD को पुरा रुप तलका मध्ये कुन हो ? ☞ Rapid Diagnostic Test
25. संयुक्तराष्ट्र संघको कति औं महासभाले दिगो विकास लक्ष्यहरु (SDGs) अनुमादन गरेको थियो ? ☞ ७० औं
26. समूह I र II बीच जोडा मिलाउनुहोस्।

	समूह I		समूह II
a.	बागेश्वरी मन्दिर	1.	काभ्रे
b.	ठाकुरद्वार	2.	अछाम
c.	नमोबुद्ध	3.	बर्दिया
d.	रामारोसन	4.	बाँके

☞ a-4, b-3, c-1, d-2

27. तलको भनाईहरुबारे विचार गरी उपयुक्त विकल्प छनौट गर्नुहोस्।
i) इस्लाम धर्ममा जकात भन्नाले दानलाई जनाउँछ।
ii) जेरुसेलम इस्लाम र इसाई धर्मको पवित्र तिर्थस्थल मानिन्छ।
iii) गौतम बुद्धको घोडाको नाम छन्दक हो।
iv) ब्रहमा, विष्णु, महेश्वर तीनवटै देवताको प्रतिमूर्ती भनेर दत्रात्रेय ऋषिलाई मानिन्छ।
☞ i, ii र iii मात्र सही
28. पञ्चे बाजामा तलका मध्ये कुन पर्दैन ? ☞ मादल
➤ पञ्चे बाजा अर्न्तगत पर्ने बाजाहरु : दमाहा, टेम्को, सहनाइ, झ्याली, नरसिंह
29. दोश्रो त्रिवर्षीय योजना कहिले सुरु भएको थियो ? ☞ वि.सं. २०१९
30. पन्धौं योजनाको दिर्घकालीन सोच अन्तर्गत 'सुख' का कतिवटा लक्ष्य रहेका छन ? ☞ ६ (पशु स्वस्थ सुबरा)
31. थारु सांस्कृतिक सङ्ग्रहालय कहाँ रहेको छ ? ☞ ठाकुरद्वार, बर्दिया
32. समूह I र II बीच जोडा मिलाई सही उत्तर छान्नुहोस्।

	समूह I		समूह II
a.	दुरा	1.	तनहुँ
b.	दरै	2.	मकवानपुर
c.	धिमाल	3.	लमजुङ
d.	बनकरीया	4.	झापा

☞ a-3, b-1, c-2, d-4

☞ a-3, b-1, c-4, d-2

5. बिमस्टेकका सहयोगको क्षेत्र अन्तर्गत जलवायु परिवर्तनको संयोजन गर्ने राष्ट्र कुन हो ? ☞ बंगलादेश
6. अन्तराष्ट्रिय फौजदारी अदालतको प्रधानकार्यालय कहाँ रहेको छ। ☞ नेदरल्याण्ड
7. जयपृथ्वी बहादुर सिंहलाई कहिले राष्ट्रिय विभूती घोषना गरिएको थियो ? ☞ वि.सं. २०७९ असार ६
8. तलका कथन अध्ययन गरी सही उत्तर छान्नुहोस् ?
   a. नेपाल सन् २०२१ – २०२३ को लागि सयुक्त राष्ट्र संघीय मानव अधिकार परिषद्को सदस्यमा निर्वाचित भएको छ।
   b. UNO को दिगो विकास समाधान नेटवर्कद्वारा प्रकाशित विश्व खुसी सुचकांङ्कमा नेपाल २०२२ मा ८४ औं स्थानमा छ।
   ☞ दुबै ठिक
9. सन् २०२१ को अकाडेमी अवार्ड उत्कृष्ट अभिनेता पुरस्कार विजेता कलाकार को हुन् ? ☞ ट्रोइ कोत्सुर
10. तलका कथन अध्ययन गरी सही उत्तर छान्नुहोस्।
   a. मिनियम च्यालेन्ज कर्पोरिसन (एमसीसी) प्रतिनिधि सभाबाट वि.सं. २०७७ साल फागुन १५ गते अनुमोदन भएको हो।
   b. हाईवे अफ स्पेसियल प्रोग्राम One village one product सँग सम्बन्धित छ।
   ☞ दुबै बेठिक
11. नेपालको कुल वनक्षेत्र मध्ये सबैभन्दा धैरै वनक्षेत्र कुन प्रदेशमा रहेको छ ? ☞ कर्णाली (हाल : बागमती प्रदेश)

प्रदेशगत वनको स्थिती

प्रदेशको नाम	नेपालको कुल वन क्षेत्रको हिस्सा (प्रतिशत)	प्रदेशको कुल भूभागको तुलनामा वनको क्षेत्रफल (प्रतिशत)
कोशी	१८.८ प्रतिशत	४४.४४ प्रतिशत
मधेश	३.९ प्रतिशत	२४.७८ प्रतिशत
बागमती	१८.७ प्रतिशत	५६.९३ प्रतिशत
गण्डकी	१२.८ प्रतिशत	३५.८८ प्रतिशत
लुम्बिनी	१६.२ प्रतिशत	५१.६४ प्रतिशत
कर्णाली	१३.६ प्रतिशत	२७.३१ प्रतिशत
सुदूरपश्चिम	१६.१ प्रतिशत	४९.२४ प्रतिशत

12. तलका भनाई माथि विचार गर्नुहोस्।
   a. शे–फोसुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज डोल्पा र मुगु जिल्लामा अवस्थित छ।
   b. लाङटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज वि.सं. २०५५ मा स्थापना भएको हो।
   ☞ क ठिक र ख बेठिक
13. नदी किनारमा अवस्थित नगरका सम्बन्धमा कुन जोडा मिल्दैन ? ☞ दमौली – मर्स्याङ्दी

   विकल्पहरु :
   A) कुश्मा – मोदी
   B) गाइघाट– त्रियुगा
   C) गुलरिया – बबई
   D) दमौली – मर्स्याङ्दी
14. अवस्थितिको आधारमा मधेश प्रदेशका जिल्लाहरुको पश्चिमबाट पूर्वको क्रम मिलाउनुहोस्। ☞ पर्सा, बारा, रौटहट, सर्लाही, महोत्तरी, धनुषा, सिराहा, सप्तरी
15. तलका जोडा मध्ये कुन मिल्दैन छुट्याउनुहोस्। ☞ लिच्छवी — काठमाण्डौं,

   विकल्पहरु : A) गोपाल— मातातीर्थ B) किराँत — गोकर्ण C) लिच्छवी — काठमाण्डौं D) सोम — गोदावरी
16. चाँगुनारायण मन्दिरको निर्माण कुन राजाले गरेका हुन् ? ☞ मानदेव
17. देहायका घटनाक्रमको सही जोडा मिलाउनुहोस्।

a.	कलाकार अरनिको चिन प्रस्तान	1.	वि.सं. २०३७ बैशाख २० गते
b.	द्रव्य शाहद्वारा गोरखा राज्यको स्थापना	2.	वि.सं. १७२७
c.	प्रताप मल्लद्वारा रानीपोखरीको निर्माण	3.	वि.सं. १६१६ भाद्र २५ गते

क्षेत्रफलको आधारमा लुम्बिनी प्रदेश तेश्रो स्थानमा

जनसंख्याको आधारमा

ठुलो : रुपन्देही
सानो : रुकुम पूर्व

जनसंख्याको क्रम :

- रुपन्देही
- कपिलवस्तु
- दाङ
- बाँके
- बर्दिया
- नवलपरासी पश्चिम
- गुल्मी
- रोल्पा
- प्यूठान
- अर्घाखाची
- रुकुम पूर्व

क्षेत्रफल को आधारमा

ठुलो : दाङ
सानो : नवलपरासी पश्चिम

क्षेत्रफलको क्रम :

- दाङ
- बाँके
- बर्दिया
- रोल्पा
- कपिलवस्तु
- पाल्पा
- रुपन्देही
- प्यूठान
- अर्घाखाँची
- रुकुम पूर्व
- गुल्मी
- नवलपरासी पश्चिम

कपिल गुरुबाँ पाल्पा पुगेर अब दारु पिउनु परो

गुल्मी
रुपन्देही
बाँके
KOL GB SM
अर्घाखाँची
बर्दिया
दाङ
रुकुम पूर्व
रोल्पा
प्यूठान
परासी (नवलपरासी पश्चिम

प्रदेशहरु क्षेत्रफलको आधारमा

- ❑ कर्णाली
- ❑ प्रदेश 1
- ❑ लुम्बिनी
- ❑ गण्डकी
- ❑ बागमती
- ❑ सुदुर पश्चिमा
- ❑ मधेश

LAN
LOKSEWA
ASPIRANTS NEPAL

लुम्बिनी प्रदेश :

नामाकरण : 2077 असोज 20
राजधानी : देउखुरी
क्षेत्रफल : 22,288 वर्ग किलो मिटर (देशको कुल क्षेत्रफलको 15. 14 %)

सर्वोच्च स्थान : पुथा हिउचुली 7,246 मि
सबैभन्दा तल्लो स्थान : रुपन्देही 90 मिटर

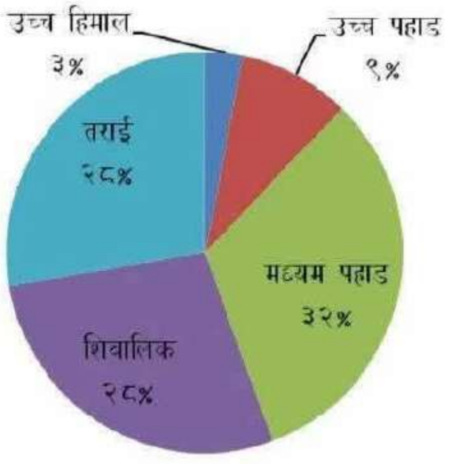

Loksewa
Aspirants Nepal
YouTube

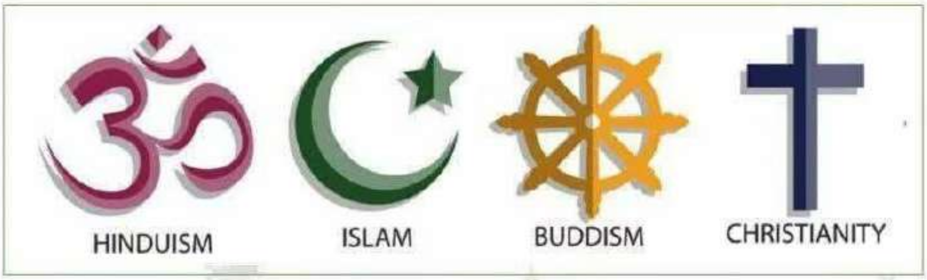

Loksewa
Aspirants Nepal
YouTube

लुम्बिनी प्रशेशका मुख्य धर्म :

- हिन्दू धर्म (88.8%)
- इस्लाम (6.9%)
- बौद्ध धर्म (3.1%)
- ईसाई धर्म (1%)
- अन्य (0.3%)

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

लुम्बिनी प्रदेशका प्रमुख भाषाहरू

- नेपाली 50.09%
- थारू 13.3%
- भोजपुरी 11.4%
- अबधी 11.2%
- उर्दू 5.1%
- मगर 4.6%
- मैथिली 1.2%
- नेपाल भाषा 0.6%
- गुरुङ 0.4%
- अन्य 1.3%

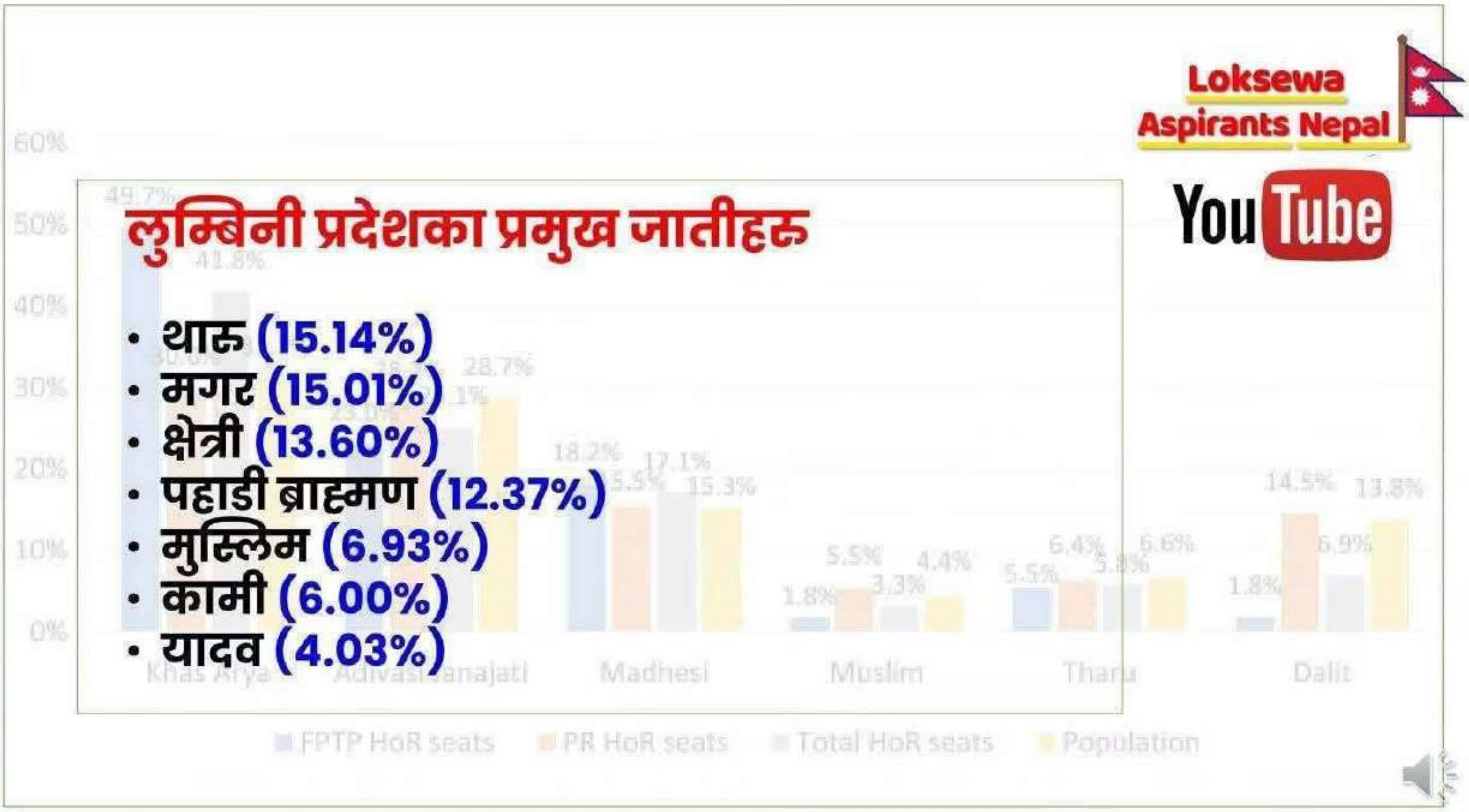
Loksewa
Aspirants Nepal
YouTube
लुम्बिनी प्रदेशका प्रमुख जातीहरू
• थारू (15.14%)
• मगर (15.01%)
• क्षेत्री (13.60%)
• पहाडी ब्राह्मण (12.37%)
• मुस्लिम (6.93%)
• कामी (6.00%)
• यादव (4.03%)
Khas Arya
Adivasi Janajati
Madhesi
Muslim
Tharu
Dalit
FPTP HoR seats
PR HoR seats
Total HoR seats
Population

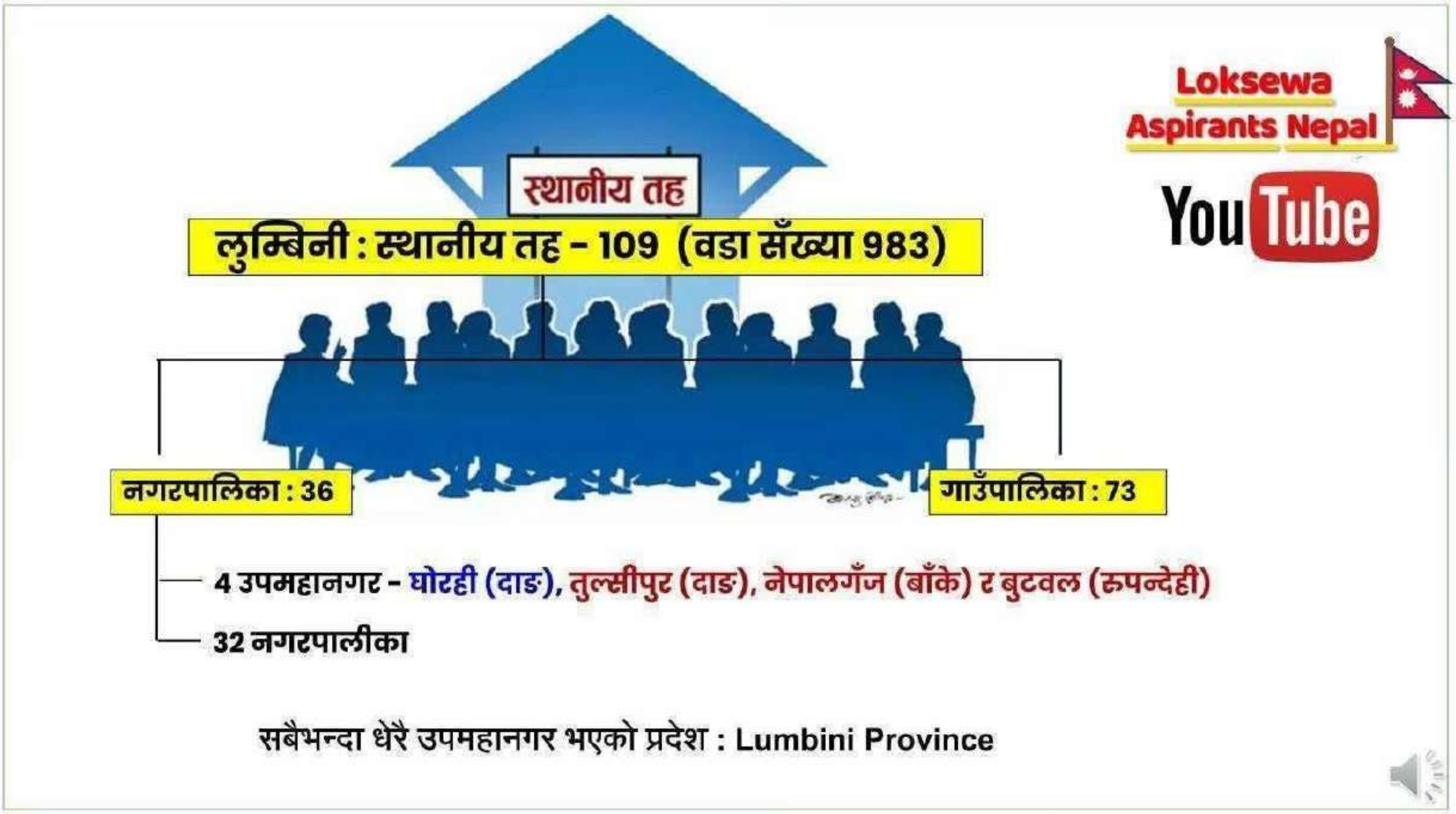

Loksewa
Aspirants Nepal
YouTube
स्थानीय तह
लुम्बिनी : स्थानीय तह - 109 (वडा सँख्या 983)
नगरपालिका : 36
गाउँपालिका : 73
4 उपमहानगर - घोरही (दाङ), तुल्सीपुर (दाङ), नेपालगँज (बाँके) र बुटवल (रुपन्देही)
32 नगरपालीका
सबैभन्दा धेरै उपमहानगर भएको प्रदेश : Lumbini Province

राष्ट्रिय जनगणना 2078 – लुम्बिनी प्रदेश

- जनसँख्या : 51 लाख 24 हजार 225 [17.55%]
- पुरुष : 24 लाख 57 हजार 484
- महिला : 26 लाख 66 हजार 741

- शहरी जनसंख्या : 28 लाख 20 हजार 497 [55.04%]
- ग्रामिण जनसंख्या : 23 लाख 03 हजार 728 [44.96%]

- जनघनत्व : 230 जना प्रतिवर्ग किलोमिटर
- लैङगिक अनुपात : 92.15

- औसत परिवार सदस्य संख्या : 4.43
- विदेशमा अक्सर बसोबास गर्ने : 4, 15, 588 [19.96%]

- जनसंख्या वृद्धिदर : 1.25

MB LOS GK

- Madhesh
- Bagmati

- Lumbini
- One Province
- Sudur Paschim

- Gandaki
- Karnali

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

आर्थिक सर्वेक्षण 2078/79 मा लुम्बिनी प्रदेशको अवस्था

- कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान : 14.1 प्रतिशत
- आर्थिक वृद्धिदर : 5.36 %

- प्रतिव्यक्ति आय कुल गार्हस्थ्य उत्पादन : 1103 $

- कुल मूल्य अभिवृद्धिमा कृषि क्षेत्रको योगदान : 29.4%
- कुल मूल्य अभिवृद्धिमा सेवा क्षेत्रको योगदान : 54.5 %
- कुल मूल्य अभिवृद्धिमा उधोग क्षेत्रको योगदान : 16 %

- कृषि क्षेत्रको उत्पादनमा योगदान : 18.7
- उत्पादनमुलक उधोगको उत्पादनमा योगदान 18.7

- वाणिज्य बैंक : 730
- विकास बैंक : 250
- वित्त कम्पनी : 43
- लघु वित्त कम्पनि : 1163
- जीवन बीमा : 365
- निर्जीवन बीमा कम्पनी : 176

परिसूचक	लुम्बिनी प्रदेश
स्थानीय तहको सङ्ख्या	१०९
जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)	१७.५५
क्षेत्रफल (प्रतिशतमा)	११.८
आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्र	
आर्थिक वृद्धिदर (उपभोक्ताको मूल्यमा) प्रतिशतमा[1]	५.३६
गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान (उपभोक्ताको मूल्यमा)[1]	१४.१
प्रतिव्यक्ति जीडिपी (अमेरिकी डलरमा)[1]	११०३
उद्योगको दर्ता सङ्ख्या[2]	६५६
लघु, घरेलु तथा साना[2] उद्योगको संख्या	९४१३८
उद्योगमा लगानी (रू.अर्बमा)[2]	१७१.१
कम्पनी दर्ता संख्या[3]	१८७१३
जलविद्युत उत्पादन (मेगावाट)[4]	३१
वन क्षेत्र (प्रतिशतमा)[5]	१४.७४
स्थानीय सडक सञ्जाल (कि.मी.)[6]	९१३९
विद्यालय सङ्ख्या[7]	५६२२

Loksewa Aspirants Nepal
YouTube

लुम्बिनी प्रदेशको प्रथम आवधिक योजना

- अवधि : आ.व. 2076/77 - आ.व 2080/81
- नारा : समृद्ध प्रदेश - खुशी जनता

Loksewa Aspirants Nepal
YouTube

सूचक	2075/76	2080/81
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर	7.4 %	9.5 %
उपभोक्ता मुल्य वृद्धिदर	-	6 %
निरपेक्ष गरिवी रेखामुनी रहेको जनसँख्या	18.2 %	10 %
बहुअयामिक गरिबीको दर	29.9 %	15 %
प्रति व्यक्ति अय	803 USD	1600 USD
बेरोजगारीको दर	11.2 %	6 %
जन्मदाको अपेक्षित अयु	69.3 Yrs.	72 Yrs.
बाल मृत्यु दर (प्रति हजारमा)	45	25
खानेपानी सुविधापुगेको घरपरिवार	89.83 %	100
विधुत सेवा पुगेको जनसँख्या	81.03 %	100
सिंचित क्षेत्र	51 %	70
सडकको लम्बाइ	11,233 KM	12,500
इन्टरनेटको पहुँच भएका घरपरिवार	49.4 %	85

दाङ

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

- लुम्बिनी प्रदेशको स्थायी राजधानी देउखुरी,
- कमलरी प्रथा अन्त्यको सुरुवात भएको जिल्ला,
- चुरे क्षेत्रको सबैभन्दा चौडा भाग रहेको जिल्ला,
- लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा ठूलो जिल्ला,

बघौडा
बगरबाबा मन्दिर
रत्ननाथ मन्दिर

ाङ जिल्लाको पाण्डवेश्वर मन्दिरमा रहेको विश्वको सबैभन्दा ठूलो ्रेशूला

Purandhara Waterfall

पुरन्धरा झरना बबई नदीको किनारमा अवस्थित एक सुन्दर प्राकृतिक झरना हो।

दक्षिण एशियाके सबैभन्दा ठुलो उपत्यका : दाङ उपत्यका

दाङ जिल्लाको एक शक्तिपीठ (अम्बिकेश्वरी मन्दिर)

रुपन्देही

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

- नेपालको पहिलो विशेष आर्थिक क्षेत्र संचालन भएको
- गौतम बुद्धको जन्मस्थल,
- लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा धेरै जनसंख्या भएको जि
- सुरजपुरा काण्ड घटेको जिल्ला,
- बढी जनसँख्या भएका पाँच जिल्ला मध्ये तेश्रो

विश्व शान्ति स्तूपा

अशोक स्तम्भ

मायादेवि बौद्ध मन्दिर
पुस्करिनी पोखरी

सिद्ध बाबा मन्दिर

गजेडी ताल

नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)

- क्षेत्रफल को आधारमा सबैभन्दा सानो जिल्ला
- बुद्धको मावली गाउँ रामग्राम,
- त्रिवेणी धाम
- गजेन्द्रमोक्ष तिर्थस्थल
- सुस्ता
- बाल्मिकी आश्रम

Daunne Devi Temple

Palpa

- पाल्पाको रिडीलाइ नेपालको वनारस भनेर चिनिन्छ ।
- सबैभन्दा बढी मगर जातीको बसोवास रहेको जिल्ला
- सेन राज्यको उत्पति स्थल

प्रसिद्ध झरनाहरू

- तिनखुवा
- छहरे
- बैकुण्ठे

तालहरू

- नन्दनताल
- सुकेताल
- सत्यवतीताल
- प्रवासताल

मन्दिरहरू

- भैरवस्थान मन्दिर
- अमरनारायण मन्दिर
- सिद्दिविनायक मन्दिर

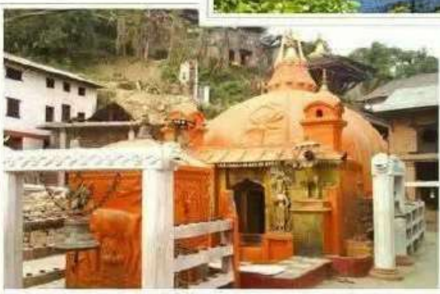

Rishikesh Temple

यो मन्दिर पाल्पाका प्रथम राजा मुकुन्द सेनले बनाएका हुन। हिन्दू पौराणिक कथा अनुसार यस ठाउमा देवी सतीको शरीरको केही भागको दाहसंस्कार गरिएको थियो।

अर्घेली दरवार (पाल्पा)

यो दरवार श्री 3 जुद्ध शमशेरले वि.स. 1999 मा बनाएका थिए

कपिलबस्तु

- सारस प्रजनन् केन्द्र
- पुरातात्विक संग्रहालय

एतिहासिक स्थलहरु

- कुदान
- गोटिहवा
- सारकुप
- अरेराकोट
- सागरहवा

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

सास्कृतिक सम्पदा

- समयमाइ
- शिवगढी
- रामघाट
- ताम्रेश्वरनाथ महादेव

तिलौराकोट कपिलवस्तु जिल्लाको प्रमुख गन्तव्य हो ।

तिलौराकोट सन् 1899 मा पीसी मुखर्जीले चीनबाट आएका दुई भिक्षुको यात्राको खोजी गर्दै पत्ता लगाएका थिए।

गोटिहवा कपिलवस्तुमा पर्ने प्रसिद्ध स्थल हो।

हालको समयमा यसलाई गोटिहवा भनिन्छ तर पुरातन समयमा यसलाई खेमावती भनिन्थ्यो।

निगलीहवा

यो कनकमुनी बुद्धको जन्मस्थल हो

यो स्थलमा इसा पूर्व 249 मा भारतीय सम्राट अशोकद्वारा निर्माण गरिएको अशोक स्तम्भका अवशेषहरु रहेका छन् ।

यो स्तम्भ सन् 1895 मा एक जर्मन इण्डोलोजिस्ट एलोइस फ्युहररले पत्ता लगाएका थिए ।

जगदीशपुर ताल

यो ताल नेपालको दोश्रो (Bird Sanctuary) पन्छी आरक्ष

अर्घाखाँची

Loksewa Aspirants Nepal
YouTube

- महेन्द्र राजमार्गले सबैभन्दा कम भाग छोएको पहाडी जिल्ला
  - 4.98 किलोमिटर
- क्षेत्रफलको आधारमा सबैभन्दा ठुलो नगरपालिका : सितगंगा

- सुपा देउराली
- पाणिनी तपोभूमि
- नरसिंह धाम
- सात्तले गुफा/ दुर्वाशेश्वर गुफा
- ठादा दह
- स्याङ्ला दह
- छत्रमहाराज Temple

- तिलाखुवा झरना
- शिताखोला झरना

छत्रमहाराज

सुपा देउराली

गुल्मी

- कफी खेतीको लागि प्रसिद्ध
- कोबाल्ट जस्ता प्राकृतिक स्रोतमा धनी

- विचित्र गुफा
- टिमुरे ताल
- सुपाखोला झरना

- रुरु क्षेत्र
- रुद्रवेनी
- सुगन्ध विहार
- श्रृंगा मन्दिर
- रेसुङ्गा मन्दिर

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

Resunga Temple

रुकुम पूर्व

- नेपालको कान्छो जिल्ला
- सबैभन्दा कम स्थानीय तह भएको जिल्ला (जम्मा 3 वटा गा.पा भूमे - सिस्ने - पुथाउत्तरगंगा)
- लुम्बिनी प्रदेशमा पर्ने एकमात्र हिमाली जिल्ला
- लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा उच्च हिमाल : पुथा हिउँचुली (7246 Meter)
- 52 पोखरी र 53 टाकुरीको जिल्ला

ढोरपाटन शिकार आरक्ष

ढोरपाटन शिकार आरक्ष नेपालको एक मात्र शिकार आरक्ष हो। सन् 1987 मा स्थापित यो पूर्वी रुकुम, म्याग्दी र बागलुङ जिल्लाहरु मा फैलिएर रहेको छ ।

रुक्मिणी ताल, महाभारतमा कृष्णकी पत्नीको नामबाट नामाकरण गरिएको ताल

पुथा हिउँचुली (7246 Meter)

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

रोल्पा

- जनयुद्धको सुरुवात भएको जिल्ला

- खुम्बी, जलजला क्षेत्र
- सुनछहरी झरना

- गिरी ताल
- मुरेले ताल
- जौलीपोखरी
- विबाङ दह
- शिव गुफा

- शिव पन्चायन मन्दिर
- बज्रबराह
- कैलाशबराह मन्दिर
- नौलादेवी पाटेश्वर मन्दिर

Loksewa
Aspirants Nepal
YouTube

प्युठान

- स्वर्गद्वारी
- भित्रीकोट
- ऐरावत

- गौमुखी गुफा
- जामुने दह

- झिमुक क्षेत्र
- रक गार्डेन

- राप्ति नदि
- झिमरुक नदि
- माडिखोला नदि

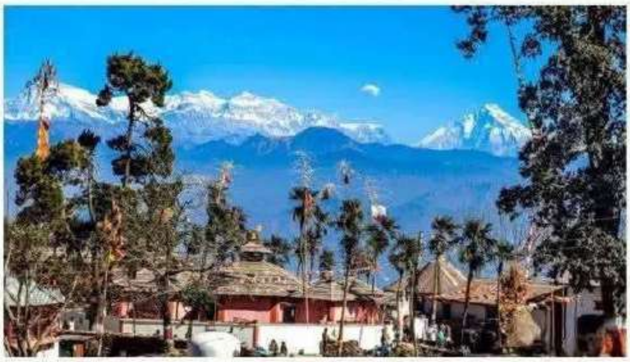

स्वर्गद्वारी

Loksewa Aspirants Nepal

YouTube

बर्दिया

- बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
- कृष्णसार संरक्षित क्षेत्र
- नेपालको सबैभन्दा लामो पक्की पुल

- ठाकुरद्वार
- थारु संग्रहालय

बर्दिया जिल्लाको खैरापुर क्षेत्रमा प्राकृतिक अवस्थामा रहेको दुर्लभ वन्यजन्तु कृष्णसारको संरक्षणका लागि गुलरिया नगरपालिका अन्तर्गतको 16.95 वर्ग कि.मि. क्षेत्रलाई नेपाल सरकारले 2065 फागुन 23 गते कृष्णसार संरक्षण क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरेको छ।

ठाकुरद्वार Temple

बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज

- **स्थापना:** 2032 साल (सन् 1976)
- **क्षेत्रफल:** 968 वर्ग कि.मि.

बाँके

- बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
- सबैभन्दा गर्मी हुने जिल्ला (नेपालगँज)
- बागेश्वरी मन्दिर
- गावर भ्याली, कान्तिपोखरी, खास्रे ताल

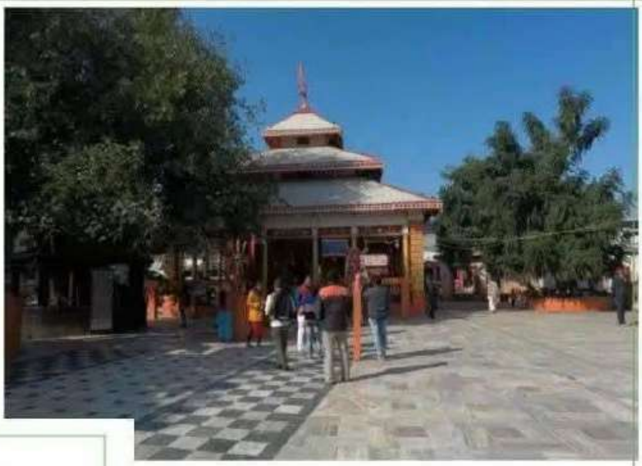

बागेश्वरी मन्दिर

बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज

- **स्थापना**: 2067 साल (सन् 2010)
- **क्षेत्रफल**: 550 वर्ग कि.मि.

Loksewa
Aspirants Nepal
YouTube

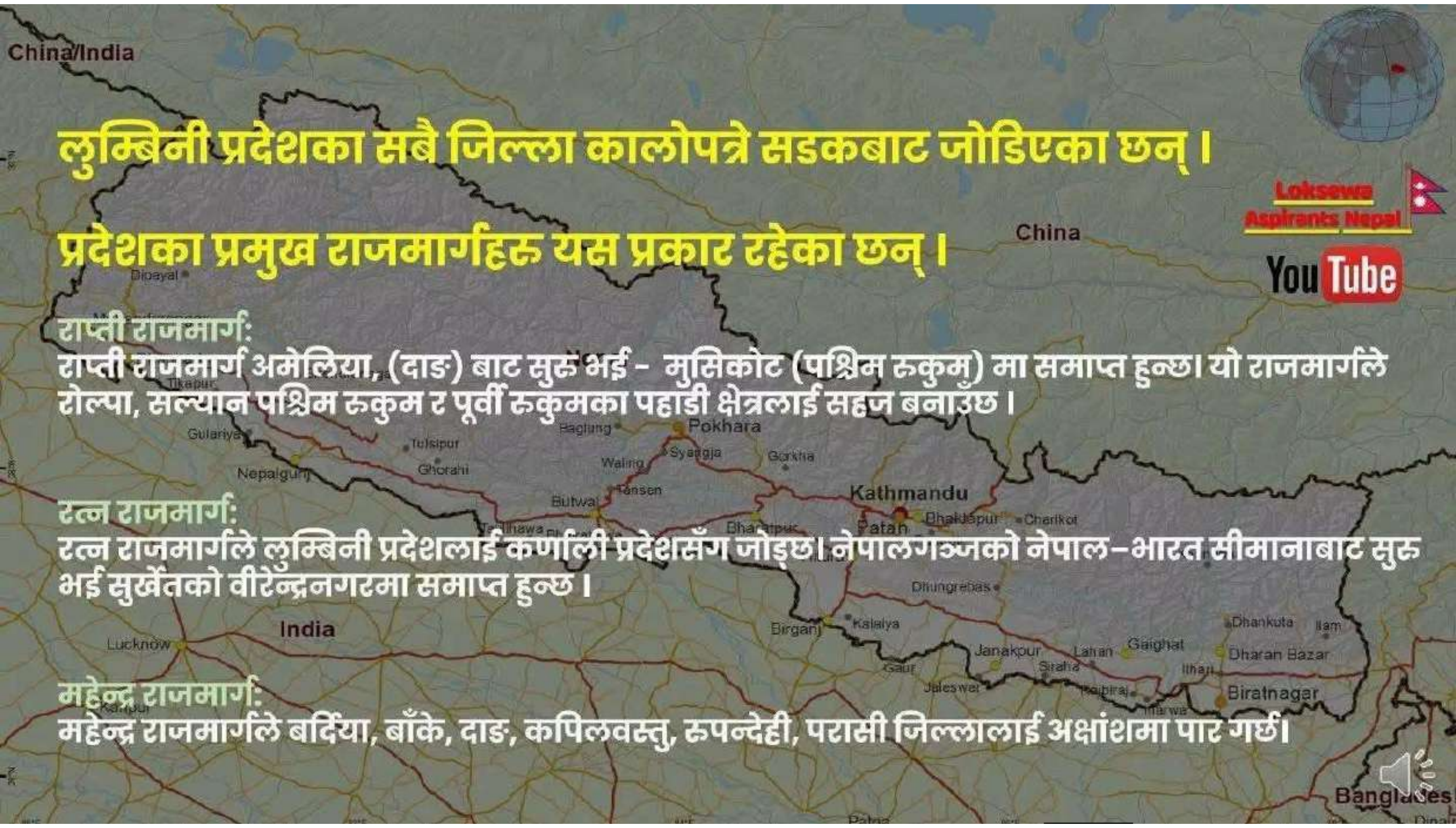

लुम्बिनी प्रदेशका सबै जिल्ला कालोपत्रे सडकबाट जोडिएका छन् ।
प्रदेशका प्रमुख राजमार्गहरू यस प्रकार रहेका छन् ।
राप्ती राजमार्ग:
राप्ती राजमार्ग अमेलिया, (दाङ) बाट सुरु भई - मुसिकोट (पश्चिम रुकुम) मा समाप्त हुन्छ। यो राजमार्गले रोल्पा, सल्यान पश्चिम रुकुम र पूर्वी रुकुमका पहाडी क्षेत्रलाई सहज बनाउँछ ।
रत्न राजमार्ग:
रत्न राजमार्गले लुम्बिनी प्रदेशलाई कर्णाली प्रदेशसँग जोड्छ। नेपालगञ्जको नेपाल–भारत सीमानाबाट सुरु भई सुर्खेतको वीरेन्द्रनगरमा समाप्त हुन्छ ।
महेन्द्र राजमार्ग:
महेन्द्र राजमार्गले बर्दिया, बाँके, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, परासी जिल्लालाई अक्षांशमा पार गर्छ।
Loksewa Aspirants Nepal
YouTube
China/India
China
India
Pokhara
Kathmandu
Patan
Bhaktapur
Butwal
Tansen
Nepalgunj
Ghorahi
Tulsipur
Birganj
Janakpur
Dharan Bazar
Biratnagar
Lucknow

आन्तरिक विमानस्थल

- Dang विमानस्थल
- Nepalgunj विमानस्थल

ROLPA AIRPORT

Brief Description

Rolpa Airport is situated at Bodachaur Municipality of Rolpa District, Lumbini Province . Nowadays, this airport is not in operation.

GULMI (RESUNGA) AIRPORT

अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल:

- गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल